

Somos Csilla

Hazatérés

Részlet

Mottó: „Nem baj, hisz mondtam: lényegük szerint kerülnek itt a tárgyak oly viszonyba, hogy életünket adhatjuk cserébe. Hogyan is élhetnének azt meg elve, hogy öntudatlan tetteink beértek. A végtelen, faktoriális pillanat üzöbe vette tárgya szétesését, s e gondolat, tüzes repkény a tájon. Maga a táj... hát otthonos mező.”

Kardos Tiborc: Olvasókönyv

(Színpadkép: Nagydarab, robusztus férfi – Sztáv – rendez a nappali sarkában álló ebédlőasztalt. Már meg van terítve, csak az utolsó simítások hiányoznak. A férfi most éppen a szalvétákat igazítja a tányérok mellé. Aztán kimegy a konyhába, és nagy csokor virággal jön vissza. Vázát keres, vizet tölt bele, beleteszi a virágokat, majd az asztal közepére rakja a vázát. Amikor mindennel elkészült, ásítózva végignyúl a kanapén.

Aztán eszébe jut valami. Felugrik és újra kimegy a konyhába. Visszajövet díszes betűkkel teleírt hatalmas kartonlapot, szögeket és kalapácsot hoz magával. A kartonlapot, némi bíbelődés után, a könyvespolchoz erősíti. A felirat, amely most a könyvek jó részét eltakarja, így szól:

„Isten hozott újra itthon.”

A férfi már éppen elindul, hogy visszavigye a kalapácsot a konyhába, amikor kivágódik a bejárati ajtó és belép Elád.)

SZTÁV Hogyhogy ilyen gyorsan...
(Nem tudja befejezni a mondatot, mert Elád közbevág.)

ELÁD Kicsit korábban érkeztem, mint ahogy eredetileg terveztem. (Körbenéz, észreveszi a szépen előkészített, feldíszített szobát. Füttyent egyet.) Ejha, erre aztán igazán nem számítottam!

SZTÁV (Odalép Eládhoz és megöleli.) El sem hiszed, mennyire vártalak!

ELÁD Én is... én is visszavágytam már ide. (Kibontakozik bátyja öleléséből, és kofferjét az ajtó mellett hagyva, belép a szobába. Elhúzza az asztaltól az egyik széket és leül rá.) Még a székek rugózása is más, mint odaát! És ez a pazar levegő! (Nagyot csap a térdeire és énekelni kezd.) „Kék és fehér, kék és fehér.” (Néhányszor megismétli a dal első sorát, de nem tudja folytatni a szöveget.) Hoppá, úgy látszik, kiment a fejemből a többi. No nem baj, fő, hogy Amerikát elfelejtettem egy ideig!

SZTÁV Ezek szerint hazavágytál...

ELÁD Talán inkább úgy mondanám, elvágytam onnan...

SZTÁV Aztán mégis mindig visszamegy.

ELÁD Aha. De az meg odébb van. *(Lábait felteszi a mellette levő székre. Nyújtózik.)* Megszomjaztam az úton. Van valami itóka, amit nem sajnálsz tőlem?

SZTÁV *(Úgy tesz, mintha nem halaná az utolsó mondatot. Beljebb hozza a bőröndöt, és akkurátusan a könyvespolc mellé igazítja.)* Leülhetnék esetleg vacsorázni. A kedvenc ételeidet csináltam. Amikor kicsik voltunk...

ELÁD Hagyd ezt! *(A hangja meglehetősen durva.)* Azaz ne haragudj. Nem akartalak megbántani. Kedves tőled, hogy mindenre gondoltál. De a múltat... azt, szóval a múlttól nem szívesen beszélek.

SZTÁV Hogyne, igazad van, én is így gondolom. Nincs miért emlegetni a régi időket. Elmúlt, elfelejtettük. De abban, hogy a kedvenc ételeidet csináltam, amit anyánk főzött mindig sabbatra, abban semmi rossz sincs szerintem. Azt azért még lehet szeretni.

ELÁD *(szórakozottan)* Hát persze.

SZTÁV Akkor bekapcsolom a sütőt. Nem hűlt még ki teljesen az étel, de finomabb, ha egészen forró.

ELÁD Innék előtte egy kortyot.

SZTÁV *(Látszik, hogy kifogást keres, amivel elutasíthatja a kérést, de nem akarja megbántani a másikat.)* Tisztelt uram! *(Pózolva meghajol, mint egy pincér.)* A sörünk, amelyet ön olyannyira szeret, sajnos épp az előbb fogyott ki. Bort és vodkát meg éppenséggel nem tartunk. Ez csak egy egyszerű vacsorázóhely, ahol nemigen fogyasztanak alkoholt a vendégek.

ELÁD *(Legyint, látszik, nincs kedve belemenni a játékba.)* Számítottam rá. Éppen ezért időben feltankoltam. *(Odamegy a könyvespolchoz, lefekteti a bőröndöt,*

és felkattintja a zárait. A ruhák összevissza vannak bedobálva a kofferbe. A tetejükön legalább tíz-tizenöt dobozos sör van.)

SZTÁV Azt hittem, már...

ELÁD Eszembe sincs felhagyni veled teljesen, ha erre célzol. Viszont, bármennyire is hihetetlen, tudom a mértéket.

SZTÁV Igen, hogyne. És persze nincs is jogom, hogy beleszóljak az életedbe. *(Igyekszik nagyon visszafogni magát, de a hangja ingerült.)*

ELÁD *(Kivesz a bőröndből két sört, az egyiket Sztáv felé nyújtja.)* Neked is jobban esik majd a vacsora ez után.

SZTÁV *(Megbabonázva nézi a sör feliratát.)* Hazai sör... odaátról?

ELÁD *(Először nem érti, hogy mire gondol a másik, aztán amikor rájön, zavartan elneveti magát.)* A reptérről jövet megálltunk a taxival egy szupermarketnél. Onnan származik.

SZTÁV *(Értetlenebb, mint előbb az öccse.)* Még erre is maradt idő? Pedig korábban jöttél, mint ahogy vártalak...

ELÁD *(Zavartan krákog, csak nehezen nyögi ki, amit mondani akar.)* Az a helyzet *(újra krákog)*, úgy hiszem, fölösleges bolondítani egymást. Nem vagyunk már gyerekek, hogy ne tudnánk bármit is felnőtt módra megbeszélni. *(Krákog.)*

SZTÁV Nem értem.

ELÁD Nagyon remélem, hogy nem érted félre azt, amit most mondani fogok. Azazhogy nem bántódsz meg, amiért egy kicsit félrevezettelek. Az a helyzet ugyanis, hogy én már a keddi géppel megjöttem.

SZTÁV Hiszen...

ELÁD Igen, eredetileg valóban úgy volt, hogy csak vasárnap érkezem.

De aztán valahogy, hirtelen meg-gondoltam magam.

SZTÁV De hát hol voltál mostaná-ig? És miért nem telefonáltál leg-alább?

ELÁD *(Megpróbál kitérni a válasz elől.)* Csatangoltam erre-arra. Hiszen tudod, milyen bolondos a természetem. Nem szeretem az előre elrendezett és kiszámítható dolgokat. *(Felbontja az egyik sört, a másikat leteszi az asztra.)* Látom, hogy ma este egyedül kell in-nom. De azért később még meg-gondolhatod magad. *(Rágyújt.)*

SZTÁV *(Igyekszik palástolni, hogy mennyire meg van bántva.)* Meg-melegítem a vacsorát. *(Kimegy.)*

(Elád mohón issza a sört. Gyorsan vé-gez az elsővel, az üres dobozt bedob-ja a szemétkosárba. Újabb sört vesz elő, megint iszik. Fel-alá sétál a szo-bában, felveszi az asztról a televízió távkapcsolóját, néhány másodpercig szórakozottan nyomogatja a gombo-kat. Aztán, kezében a távkapcsolóval újra sétálni kezd. Hirtelen megáll egy kép előtt, ami a könyvespolc mel-lett, a falra van felakasztva. Ekkor lép be Sztáv újra a szobába. Elád, mivel háttal áll neki, nem veszi észre, hogy nincs már egyedül. Megbűvölten nézi a festményt.)

Sztáv zavarában, és hogy felhívja magára a figyelmet valahogy, csö-römpölni kezd az edényekkel. Elád összerezzen. Hátrafordul.)

ELÁD Hogy került hozzád ez a kép?

SZTÁV *(Egészen természetes han-gon.)* Elhoztam apánktól. Azaz-hogy a szobádból, amit apád még mindig fenntart neked a házában arra az esetre...

ELÁD *(Közbevág.)* Hogy képzeled, hogy egyszerűen csak elhozol ide valamit, ami nem a tiéd?

SZTÁV *(Leteszi az edényeket az asz-trára.)* Agresszív vagy! Ha hallanád a hangod, te is belátnád, hogy túl-ságosan erőszakos lettél az utóbbi időben. Valószínűleg az alkohol teszi.

ELÁD *(Tényleg kezd hangosabb len-ni a kelleténél.)* Miért nem arra vá-laszolsz, amit kérdeztem?

SZTÁV Részeges lettél. Tudom már régóta. Gál is mondta, rögtön az-után, hogy nálad járt látogatóban.

ELÁD Gál? Mi köze ehhez Gálnak?

SZTÁV „Rengeteget iszik” – így mon-dta, amikor hazajött tőled négy év-vel ezelőtt. Még mi védtünk meg, mi szépítettük a dolgot. Apánk azt felelte neki: „Talán tévesen ítéled meg az Elád dolgát. Hiszen az is lehet, hogy csak a találkozás örö-mére ivott egy keveset.”

ELÁD *(Már bizonytalan, védekezik.)* Nem hiszem, hogy Gál rossza-kat mesélt volna rólam. És most amúgy sem erről van szó.

SZTÁV *(Ő viszont egyre magabiz-tosabb lesz.)* Egy nagy rakás do-bozos sör! Erről van szó! Amiket itt őrzöl a bőrdödben! És az a néhány nap is, amikor csak teng-tél-lengtél, ahelyett hogy azonnal felhívtál volna! Ne hidd, hogy an-nyira naiv vagyok, hogy nem tu-dom, merre csavarogtál!

ELÁD *(Bizonytalan.)* Nem ittam, ha erre gondolsz. Jó ideje, úgy-szólván teljesen felhagytam vele. *(Megissza a maradék sört, és újra a szemétkosárba dobja az üres dobozt. Egy darabig mind a ketten hall-gatnak.)* Csak ez a mai nap! Rette-netesen feszült vagyok, azért van szükségem olyasmire, ami egy ki-csit feloldja az idegességem.

SZTÁV Én sem voltam a legnyugod-tabb, gondolhatod. Ez még nem ok arra, hogy...

ELÁD *(Újra közbevág, megint ingerült.)* Fölösleges oktatnod! Nem kell megjátszanod, hogy te vagy az okosabb! Tudja azt e nélkül is mindenki!

SZTÁV *(Leül a kanapéra, ő is ideges.)* Hát megint ide lyukadunk ki? Újra a témánál vagyunk! Akárhonnan indulunk el, bármikor találkozzunk az életben, nem tudunk máshol kikötni!

ELÁD *(Ki akarja engesztelni.)* Sajnálom, nem akartalak megbántani.

SZTÁV Mivel bántottál volna meg? Azért, mert okosabbnak mondasz? Ezt legfeljebb csak bóknak vehetem. Hanem ide figyelj! Elmondom én neked, mi a te nagy bajod! Az a baj veled, azért nem tudsz zöld ágra vergődni velem, mert apánkkal nem voltál képes soha tisztába tenni a dolgaidat. Csakhogy őellene nem mersz lázadni! Otóle pont úgy félsz még ma is, mint ahogy valamikor gyerekkorunkban rettegtél tőle, ha levette magáról a nadrágszíjat, hogy elverjen téged! Nem olvasol pszichológiai könyveket, úgyhogy nem bűn, ha nem tudod, amit most mondani fogok. De azért meg ne sértődj, hogy elmondom neked, amit a nálunk okosabbak már régen megfejtettek. A fiatalabb fiú az idősebben...

ELÁD *(Közbevág.)* Marhaság! Tudod, hogy baromságnak tartom a pszichológiát. Ezenkívül elég nehezen viselem, ha a műveltséged próbálsz fitogtatni. Jobban mondva és pontosabban fogalmazva, mindig is utáltam. Gyerekkorunkban...

SZTÁV Azt mondtad, ne beszéljünk arról, ami régen történt. Én ebbe belementem. Aztán most mégis te kezdesz előhozakodni vele.

ELÁD Megzavart ez a mai nap. Szeretném, ha nem haragudnál rám. Tudod, talán az is a baj, hogy Gált szóba hoztuk.

SZTÁV Miért ne beszélhetnénk róla? Azért, mert már meghalt? A halottakat nem szabad elfelejtenünk csak azért, mert már nincsenek velünk.

ELÁD Rossz érzésem van, ha rá gondolok.

SZTÁV Nocsak, új oldaláról mutatkozik be az öcskös! Egészen úgy tűnik, mintha szert tett volna némi lelkiismeretre, amióta utoljára láttam.

ELÁD Kár gúnyolódnod. Legalább annyira igyekszem tisztességes lenni, mint te. Sőt! Ami azt illeti, a te dolgaid nincsenek nálam felakasztva a falra!

SZTÁV Ezt én is nehezen tudnám elképzelni. Már csak a földrajzi távolság is megnehezítené, ha el akarnál venni tőlem valamit. De ami azt a képet illeti, úgy hiszem, ezt épenséggel a te engedélyeddel hoztam át a lakásomba. Igen! Most már egészen biztosan tudom, hogy így volt! Valamelyik leveledben te hatalmaztál fel rá, hogy áthozhatom.

ELÁD *(Nagyon határozott.)* Én semmi ilyesmire nem emlékszem.

SZTÁV Pedig így van. És már megbocsáss, hogy újra a régi dolgokkal hozakodom elő – de a lopás sohasem az én műfajom volt.

ELÁD *(Ellenséges.)* Mit akarsz ezzel mondani?

SZTÁV Semmit. Csak éppen eszembe jutott egy régi história.

ELÁD Ha már a régi dolgoknál tartunk, beszélhetnénk egészen másról is.

SZTÁV Gálról például. Akit legszívesebben ugyancsak elfelejtenél, ha nem tévedek.

ELÁD *(Mostantól fogva egyfolytában iszik.)* Rettenetesen érzem magam.

SZTÁV Ezt el is tudom képzelni. És ha már szóba került Gál, hát annyit biztosan tudok, hogy vele szemben egyedül csak nekem tiszta a lelkiismeretem.

ELÁD Te könnyen beszélsz... Neked megvan rá a pénzed, hogy kimosd a szennyest, amikor már nagyon piszkos.

SZTÁV Honnan tudod, hogy...

ELÁD Elfelejtetted, hogy itthon vagyok már egy kis ideje. Volt időm érdeklődni, kérdezősködni erről-arról.

SZTÁV *(Nagyon dühös.)* Most kezd bennem összeállni a kép! Szóval ezért nem akartad, hogy kimenjek eléd a reptérre! Szándékosan előbb érkezted, hogy szaglászhas utánam, mint egy ocsmány rendőrkapó! Szép kis história, nem mondom!

ELÁD Hidd el, hogy nem egészen erről van szó. *(Békíteni, csitítani akarja Sztávot.)*

SZTÁV Hát miről? Hogy nevezem más szóval ezt a rohadt spiclitempót?! Te szemét! *(Sztáv végképp elveszti a fejét. Felkapja a keze ügyében levő első tányért és a bejárat ajtóhoz vágja. A tányér darabokra török.)*

(Elád látja, hogy mennyire fel van indulva Sztáv. Odamegy hozzá, megérinti a vállát, csitítja, mint egy gyereket. Sztáv teljesen váratlanul zokogni kezd, otthagyja Eládot, a földre kúporodik és magába roskadva tovább sír. Csak nagyon lassan nyugszik meg végül.)

ELÁD *(Halkan kezd beszélni, nehogy újra feldühítse a másikat.)* Gál miatt jöttem el a korábbi géppel. Ha úgy tetszik, vele akartam

kettesben lenni egy kicsit. Tudom, hogy úgy hangzik ez, mintha nem lennék egészen normális. De hát ne felejtse el, hogy a halála előtti utolsó évben nem láttam egyetlenegyszer sem. És tudod, odaát egészen másképp érzékeli az ember az itthoni dolgokat.

Amikor megkaptam az apám levelét, amiben megírta, hogy Gál meghalt, hetekig egyszerűen fel sem fogtam, hogy mi történt vele. Hiszen mindenki, akitől hosszú ideig távol él az ember, meghal számára egy kicsit, legalábbis bizonyos értelemben. No meg a forma is egészen különös volt, ahogy a hír eljutott hozzám. *(Sztáv ezeknél a szavaknál tápázkodik fel a földről, nekidől a könyvespolcnak, és most már egészen nyugodtan, figyelmesen hallgatja Eládot.)*

Egy ilyen közeli hozzátartozó halálát minimum táviratban közlik. De még – egy testvér esetében – ez is furcsa, ha kéznél van a telefon. Ha legalább szegények lennétek, akkor meglett volna az indok: hiszen muszáj spórolni, kenyérre kell a pénz. Rengeteget gondolkoztam a dolgon még sokáig utána is. Valamennyi ideig azzal hitegettem magam, hogy kímélni próbáltatok, azért választottátok ezt a formát. De aztán rájöttem, hogy ez az egész ötlet, úgy ahogy van, ostobaság.

SZTÁV No és mire jutottál végül?

ELÁD Hát éppen ez az, hogy semmi-re. Egyetlen normális, elfogadható magyarázatot sem találtam.

SZTÁV Miért nem kérteztél rá sosem? Akár levélben is.

ELÁD Biztos voltam benne, hogy kibújtatok volna a válasz alól. Vagy megpróbáltatok volna ködösíteni...

SZTÁV *(Gúnyosan.)* Más szóval, hazudni neked?

ELÁD Nem pontosan. Inkább azt mondanám: takargatni valamit, amit nem szívesen teregetnétek ki még nekem sem.

SZTÁV Miféle takargatnivalónk lehetne nekünk egymás előtt? Egyszerűen nevetséges az egész feltetelezés. *(Vár.)* Elád, attól tartok, hogy túlpörgött a fantáziád ebben az ügyben. Nem állítom, hogy a sör miatt van. Talán csak a megárázkódtatás teszi. Az, hogy hirtelen hazakerültél és minden megváltozott körülötted.

ELÁD *(Kicsit kábult már a sörtől, és amúgy sincs benne semmi támadó szándék.)* Felejtsd el, amit mondtam. Talán tényleg csak összekavarom a dolgokat. És amúgy is... Megegyeztünk, hogy nem beszélünk a múltból. Miért vonatkozna ez csak az egészen távoli időkre? *(Kis szünet.)* Ez az este... szépen kellene eltölteni, jó hangulatban.

SZTÁV A vacsora készen van. Én is másképp képzeltem el ezt a találkozást. Talán, ha mind a ketten úgy akarjuk, akkor még helyre lehet hozni ezt az estét valamennyire. *(Kimegy, hogy behozza az ételt.)*

(Elád szedegetni kezdi a földről a törött tárgy darabjait. Kicsit tántorog már: fizikailag egyre inkább megviseli az alkohol.)

SZTÁV *(Újra bejön.)* Nem igazán jó langyosan. De nincs már kedvem felmelegíteni.

ELÁD Fő, hogy sok legyen. A sör – ha sokat iszom belőle – általában elveszi az étvágyam. De most igazán nem tudom, hogy mi van velem. Most jólesne, ha alaposan tele-tömhetném a bendőm.

SZTÁV Nincs akadálya. Én is éhes vagyok.

(Leülnek az asztal mellé. Esznek.)

ELÁD Gállal ettem legutóbb valami ehhez hasonlót, amikor nálam járt. Egy jemeni étterembe mentünk el együtt. A pincér fiatal bevándorló fiú volt. Vacsora után elkérte Gál telefonszámát.

SZTÁV És? Találkoztak?

ELÁD Ami azt illeti, Gálnak nem igazán tetszett a fiú. Csak mert jemeni volt, azért nem utasította vissza rögtön. De később aztán mégis lekoptatta valahogy.

SZTÁV Itthon is bolondult a jemeni dolgokért egy időben. „Meg kell ismernünk őseink hazáját. Nem élhetünk teljes életet a gyökereink nélkül” – ez volt a szavajárása akkortájt. Hiába magyaráztam neki, hogy az ő gyökereit kár máshol kutatni. Itt vannak. *(Vár.)* Még ha az első vagy második nemzedék lennénk az országban... De hát nekünk már a nagyanánk anyja is itt élte le az élete jó részét.

ELÁD Nem tudom, nem neki volt-e mégis igaza.

SZTÁV *(Nem figyel Eládra.)* Meg aztán micsoda marhaság a régmúltban kutatni! Semmire sem vezet. Ez csak afféle pótcselekvés azoknak, akik a jelenben nem találják a helyüket.

ELÁD Talán tényleg nem is a múlt a lényeg. Lehet, hogy csak a hagyományokról van szó, amiket őrizni kell. Talán ő is erre gondolt, amikor a jemeni ősök után kutatott.

SZTÁV Zavarosan beszélsz.

ELÁD Tudod, néha arra gondolok, hogy meg kellene tartani az ünnepeket. Legalább azokról nem szabadna megfeledkezni.

SZTÁV Na, már megint ugyanazon a helyen vagyunk. Úgy látszik, már te is kezdesz begolyózni. Gálnál is valami ilyesmivel kezdődött az egész. Egy időben még a sabbati gyertyákat is rendszeresen meggyújtotta. Begolyózott. Nahát, nincs rá jobb szó.

ELÁD Amikor kicsik voltunk, még a születésnapokat sem tartottuk meg sosem. Ajándékot, azt vettek, mert máskülönben mit szóltak volna a szomszédok! *(Szünet.)* De még az ajándékok is! Azok is, csupa hasznos dolog. Egy új sál, ing, új cipő. Volt mit mutogatni!

SZTÁV Nincs igazad. Nagyon jól emlékszem, hogy könyveket is kaptunk.

ELÁD Utáltam olvasni! Utáltam könyvet kapni ajándékba! Akkor már inkább egy jó nadrág.

SZTÁV Arról senki sem tehet, hogy téged sohasem fogott meg igazán a kultúra. A szüleink megpróbáltak ezen változtatni. Ezt csak a javukra lehet írni.

ELÁD Istenem, mennyire nem értesz semmit... Hiszen nem voltak játékaink! Nem, mégsem így van. Rosszul mondom. Egyszer a szomszéd hozott Gálnak egy babát. Nagy alvós baba volt, hosszú szempillákkal. Gál mindenféle ruhácskákat varrt neki. Úgy hordozta magával azt a babát, mintha öszenőttek volna.

SZTÁV A játék haszontalanság. Túl nagy jelentőséget tulajdonítasz neki.

ELÁD *(Nem figyel Sztávrá.)* Én egy rollerre vágytam. Nem is. Biciklit akartam igazából, de az olyan elérhetetlennek tűnt, hogy arra gondolni sem mertem. A roller, az belátható volt. Az után lehetett vagyakozni.

SZTÁV Ólomkatonáink is voltak. Erre biztosan emlékszem.

ELÁD Ó, hogyne. A rollerre szánt pénzből. Hát nem emlékszel, te idióta, hogy abból vettük a katonákat? Istenem, micsoda csapnivaló a memóriája! Kémiából kiváló, megjegyzi egy sor haszontalan idegen vegyület nevét, amit senki sem ért, de elfelejti, hogy miért nem lett rollere. *(Gúnyosan.)* Doktor úr, kár az erőlködésért! Magából sohasem lesz valódi entellektüel!

SZTÁV *(Érzékeny erre a témára.)* Csak belőled! Mert te már eleve zseninek születéll!

ELÁD *(Megint el van foglalva az emlékeivel.)* Az ólomkatonák... Te dugtad el az iskolatáskádba, hogy meg ne találják.

SZTÁV Én csak miattad tettem. Hogy téged fedezzelek.

ELÁD A pénzt a rollerre anyám tárcájából csentem el. Ma sem értem, hogy hogy nem vette észre, amikor pedig mindig nagyon számon tartotta mindenét. De tény, hogy a pénz eltűnése semmiféle bonyodalommal nem járt. *(Szünet.)* Egyszerűen nem vette észre. Aztán persze mégsem lett a rollerből semmi. Micsoda naiv ötlet volt az egész lopás dolog! Hiszen ha megvettem volna a rollert, akkor valahogy meg kellett volna magyarázni, hogy honnan volt rá a pénz. Erre persze nem került sor. Ezért is vettük a katonákat végül, mert azokat el lehetett dugni.

SZTÁV A lopás bűn!

ELÁD Nem kell erkölcsre tanítanod! Mint ahogy másra sem! Jól tudom, mi helyes és mi nem. *(Szünet.)* Mellesleg akkoriban te is éppen olyan jól kiegyeztél a lelkiismeretteddel, mint én. Óriási háborúkat játszottunk a katonákkal.

SZTÁV Ami a lelkiismeretemet illeti... még nagyon éretlen voltam akkoriban. Ma már másképp csinálnám.

ELÁD Én is. Úgy értem, én is másképp csinálnék egy sor dolgot. Sokkal többet lopnék például.

SZTÁV Többet lopna! Micsoda gátástalan fickó! Félelmetes, hogy mennyire nem ismeri az ember még a közeli rokonait sem. Együtt nőttünk fel, de sohasem gondoltam, hogy bűnöző az öcsikém!

ELÁD Nem tűröm, hogy ilyen hangon beszélj velem! (Vár.) Erre volt jó neked mindössze az a rengeteg tanulás évekig! Hallasz valamit, félig-meddig jó, ha felfogod, de a legsürgősebben beskatulyázod valahova. A tanulás, úgy látszik, rendre szoktat. Nem heverhetnek szanaszét a dolgok, címke, felirat nélkül az öcsikék. Bűnöző az öcsém! (Patetikus hangon, szándékosan eltúlozza a hangsúlyt.) (Majd rendes hangon.) Látod, ez éppen úgy nem mond nekem semmit, mint a polimerek, amikkel évek óta foglalkozol. Üres szavak mindössze, tartalom nélkül.

SZTÁV Mert született pszichopata vagy. És mert meg sem érintett soha semmi, ami kultúra. Azt hiszem, ez a legrosszabb párosítás: a tanulatlan pszichopata, akinek soha sincs lelkiismeret-furdalása.

ELÁD De nagyon odáig vagy a civilizáltságoddal! Mellesleg a lelkiismeret-furdalásban nincs igazad. Gállal szemben például...

SZTÁV (Durván.) Istenem, azt hittem, már ejtettük ezt a témát. Nincs mit beszélni róla. Örültem, hogy végre lefoglaltak az emlékeid. Gondoltam, így legalább elterelődik a figyelmed a többi ostobaságról.

ELÁD (Döbenten.) Gál ostobaság?

SZTÁV Nem, nem ostobaság. Rosszul fejeztem ki magam. (Szemmel láthatólag most ő van zavarban.) Tudod, lehetne beszélni erről a dologról is... (Vár.) De nem így. (Vár.) Akkor már ki kellene tergetni mindent.

ELÁD Kiteregetni? Azt hittem, nincs semmi, ami titok lenne Gál körül.

SZTÁV Azt gondolom, meg kellene beszélni, hogy kinek mi volt a szerepe benne. Úgy értem, a hátlában.

ELÁD Hát nem öngyilkos lett? Kinek lehetett szerepe ebben rajta kívül?

SZTÁV Hiszen te is azt mondd, arra célszól, hogy...

ELÁD (Közbeveg.) A lelkiismeret-furdalás? Erre gondolsz? Igen, bánt egy kicsit a dolog. (Vár. Rágyújt.) Jó, kár áltatni magam. Nagyon bánt. A leginkább azt nem tudom megbocsátani magamnak, hogy nem beszéltem rá maradásra. Arra, hogy ott maradjon velem Amerikában. Ezen gyöttröm magam hónapok óta.

SZTÁV Talán tényleg másként alakultak volna a dolgok, ha ott maradt.

ELÁD Nem biztos. Egyáltalán nem biztos, hogy jobb lett volna, ha ott marad. (Fel-alá járka a szobában, aztán hirtelen megáll.) Ó, Istenem, hát miért mondd még te is ezt?! Mibe kerülne, ha megpróbálnál egyszer vigasztalni egy kicsit?



Kókai János

Emberhelyzet

Szereplők

Fejes Géza
Alany József
Labor Éva
Közvetítő
Angéla
Bácsi
Bírói kar

1. kép

FEJES József! Beszélni szerettem volna magával. Üljön le. Nyalókát?

JÓZSEF Köszönöm, nem nyalókázom.

FEJES Nyalókázzon csak, vagy csak vegye a szájába. Ugye jó érzés?

JÓZSEF Nem rossz.

FEJES De nem is jó.

JÓZSEF Hát, hogy jó, azt nem mondhatom semmiképp.

FEJES Látja, erről beszélek. Hogy nem jó.

JÓZSEF Mi?

FEJES Maga ismeri a szabályzatunkat, ismeri a titkosított anyagunkat is. Mégis, még csak erőfeszítéseket se tesz, hogy közelebb kerüljön környezetéhez.

JÓZSEF De kérem, ez nem igaz. Én teszek erőfeszítéseket.

FEJES Mégsem nyalókázik.

JÓZSEF Nem nyalókázom, de mindig leadom a cikkeimet a LAP-nak a megfelelő időben, A gazdag óvodások hétköznapi rovatba.

FEJES Valóban. De többen sajnálkoznak, hogy ön nem találja a helyét nálunk.

JÓZSEF Keresem.

FEJES Itt a baj. Találni kell, nem keresni. Tudja, ön sokakat elbizonytalanít, akik már megtalálták nálunk a helyüket.

JÓZSEF Nincs szándékomban.

FEJES Ezt mi tudjuk. Ezért beszélek úgy, mint barátommal, de hát a szabályzat, az szabályzat. És te nem igazán teszel eleget a szabályzatnak.

JÓZSEF Igyekszem.

FEJES Csakhogy az idő rég lejárt. Már az is, amit harmadszorra kértél.

JÓZSEF Mit csináljak? A cikkeket leadom időben.

FEJES Itt nem a cikkekről van szó. A hajad még mindig nem úgy áll, ahogy kellene.

JÓZSEF Nem tud úgy állni. Akárhogy fésülöm, így áll.

FEJES Egyáltalán, az egész fejed nem úgy áll. Eleget gyakoroltad a helyes fejtartást?

JÓZSEF Reggel a tükörben mindig gyakorlom.

FEJES Úgy látszik, kevés.

JÓZSEF Lehet, hogy nem olyan a fejem. Nem lehetne mégis másképp tartani?

FEJES Nem. A legkisebb rés felbomlasztja az egészséget. József, ez így nem lesz jó.

JÓZSEF Nem?

FEJES Nem. Én mint ember tisztel-
lek, de a szabályzatot be kell tartan-
nom, csak így mehet előre a világ.
Érted ezt, Józsikám?

JÓZSEF Értem

FEJES József! A világ színes. A sza-
bályzatban is benne van. Meg kell
találnod a magad színét, te nem
vagy jó színű ide, és az egész fejed
valahogy nem olyan. Józsi, mint
barátod szólok hozzád, nézz kö-
rül a világban, keress magadnak
színt.

JÓZSEF Akkor most ki vagyok rúgva?

FEJES Nem, de te biztos el akarsz
menni, és alá akarod írni ezt a
nyomtatványt közös megegyezés-
sel.

JÓZSEF Nem kérhetek még időt?

FEJES Nézd, van más jelentkező,
aki a szabályzat értelmében meg-
felelő. Lehet, hogy nem leszek
vele olyan baráti viszonyban, mint
veled voltam, de a szabályzat, az
szabályzat.

JÓZSEF Akkor én megyek. *(Aláírja.)*

FEJES *(kikelve magából)* József, bo-
csáss meg. Te úgy hasonlítasz az
apámra. Ő olyan jó volt egészen
addig, amíg le nem lőtte anyámat,
mert megette a macskaeledelt,
amit kedvenc Cirmijének hozott.
Én azóta nem vagyok magam-
nál. Egészen olyan a fejed, mint
apámé. Nem tudok apám szemé-
be nézni, mert apámnak engem
kelltt volna lelőnie, ugyanis én
ettem meg Cirmi macskaeledelét.
Nem tehetek róla, úgy kívántam.
Bocsáss meg, apa! Bocsáss meg,
Cirmi!

HANG Fejes úr, önt keresik.

FEJES Mi történt? Történt valami,
kedves József? Akkor, ahogy meg-
beszéltük. Minden jól. Kedves
Klaudia, küldje be a várakozót.

2. kép

JÓZSEF *(utcán, szórólapot talál a
földön, olvas)*

Labor Éva: Fejtelenkedés

Fotóművészeti kiállítás megnyitó
17-én 18 órakor

3. kép

*(Kiállításon, dicsérő szótagok a ké-
pek mögött.)*

JÓZSEF Szia! Te vagy Labor Éva?

ÉVA *(kezet nyújt)* Labor Éva.

JÓZSEF Alany József. Szeretnék fel-
tenni neked egy kérdést. Miért
fényképezed az embereket fejte-
lenül?

ÉVA Nemcsak fejtenül, de lábfejte-
lenül is. Ez nem tűnt fel?

JÓZSEF Nem, ez nem. Lábfejtenül
is fényképezed?

ÉVA Igen. Téged is úgy fényképezné-
lek. Nem tetszik sem a fejed, sem
a lábfejed. Vigasztaljon, hogy még
senkit sem láttam, akinek tetszett
volna.

JÓZSEF Érdekes, amit mondasz. En-
gem épp a fejem miatt rúgtak ki.
Nem tetszett a fejem.

ÉVA Erről beszélek. Csak én nem
kirúgom az embereket, hanem le-
fényképezem.

JÓZSEF Humánus megoldás.

ÉVA Megengeded, hogy lefényképez-
zelek?

JÓZSEF Megtisztelsz.

ÉVA Néhány ezrest tudok fizetni, töb-
bet nem.

JÓZSEF Most, hogy kirúgtak, nem
jön rosszul.

ÉVA Gyere fel hozzám. Ott megcsi-
náljuk.

JÓZSEF Messze laksz?

ÉVA Nem.

JÓZSEF Rendben, felmegyek.

(Évánál)

ÉVA Kérsz egy teát utoljára?

JÓZSEF Aha.

ÉVA Mivel foglalkoztál?

JÓZSEF A LAP-nak dolgoztam.

ÉVA Érdekes, és mit?

JÓZSEF Cikkeket írtam A gazdag óvodások hétköznapijainak rovatba.

ÉVA A multióvodásról is írtál? A kis Béláról?

JÓZSEF Igen.

ÉVA Olyan cuki, úgy imádom, eszem a fejét. Na, ha megittad, neki is kezdetünk, úgy izgulok. Te is izgultál, amikor a gazdag óvodásokról írtál?

JÓZSEF Nagyon.

ÉVA Ülj oda. Figyelj. Most.

(Sötét lesz, mire feljön a villany, Józsinak nincs feje.)

4. kép

KÖZVETÍTŐ Alany József!

JÓZSEF Én vagyok.

KÖZ Hallgatom.

JÓZSEF Megszűnt a munkahelyem, és átmenetileg szeretnék támogatást kérni, majd munkát találni.

KÖZ Mit dolgozott?

JÓZSEF Újságírással foglalkoztam. A gazdag óvodások hétköznapijainak rovatba írtam.

KÖZ Ne mondja! *(Felnéz, észreveszi, hogy nincs feje Józsinak.)*

JÓZSEF Mi az, mi történt?

KÖZ Hát azt magának kell tudni.

JÓZSEF Miért?

KÖZ Hol a feje?

JÓZSEF A fejemen, vagyis a nyakamon. Itt.

KÖZ Már ne haragudjon, de nincs ott semmi.

JÓZSEF Hol?

KÖZ Ott, ahol a fejének kellene lennie.

JÓZSEF De, pár perce még ott volt.

KÖZ Hát most nincs.

JÓZSEF Ezt komolyan mondja?

KÖZ A legkomolyabban.

JÓZSEF Van egy tükör magánál? Megnézném.

KÖZ Nincs mit. De itt egy tükör, nézze!

JÓZSEF Csakugyan a leghalványabb jele sincs a fejemnek. Teljesen elvesztettem a fejem. Ez örület. Most mit tegyek? Így nincs értelme munkába állnom. Bocsásson meg, legjobb lesz, ha elmegyek.

KÖZ Kérem.

JÓZSEF Angéla, én vagyok az.

ANGÉLA Józsi, hol vagy?

JÓZSEF Mindjárt bemegyek, drágám, de kérek, előbb fordíts hátat.

ANGÉLA Miért?

JÓZSEF Csak. Fordíts hátat.

ANGÉLA Juj, de izgalmas.

JÓZSEF És fújd el a gyertyát.

ANGÉLA Még azt is? Csak nem valami szexi fehérneműt vettél nekem? Vagy magadnak?

JÓZSEF Majd meglátod. Illetve, épp hogy nem.

ANGÉLA Na, gyere már!

JÓZSEF Itt vagyok. Leülök.

ANGÉLA Megfordulok.

JÓZSEF Még ne. Előbb beszélgesünk.

ANGÉLA Nem is tudtam, hogy ilyen izgató is tudsz lenni.

JÓZSEF Még sok mindent nem tudsz.

ANGÉLA De szeretnék. Miről fogsz beszélni? Hogy mit csinálnál velem?

JÓZSEF Inkább az érdekelne, hogy te mit csinálnál velem.

ANGÉLA Hát elmondhatom.

JÓZSEF Előbb pár kérdést tennék fel.

ANGÉLA Csak rajta.

JÓZSEF Én tetszem neked?

ANGÉLA Egyre jobban.
 JÓZSEF De úgy külsőleg.
 ANGÉLA Hát, ma még nem is láttalak.
 JÓZSEF De, úgy régebben?
 ANGÉLA Elmész.
 JÓZSEF Én? Nem megyek sehova.
 ANGÉLA Nem úgy értem, hanem hogy elmész.
 JÓZSEF Ja, értem. És mi az, ami nem megy el rajtam?
 ANGÉLA Nem érdekes. Főleg így sötétben.
 JÓZSEF Na de ha mondanod kéne valamit, akkor mit mondanál?
 ANGÉLA Hát, a fejed. A fejed nem egészen olyan.
 JÓZSEF Tudtam. A fejemmel mindenkinek problémája van. Nekem is.
 ANGÉLA Tessék?
 JÓZSEF Jó hírem van, Angéla, már nincs meg a fejem.
 ANGÉLA Jó vicc.
 JÓZSEF Nem vicc. Fordulj meg, és gyűjtsd meg a gyertyát.
 ANGÉLA Hol a fejed?
 JÓZSEF Nem tudom. Valahol eltűnt.
 ANGÉLA Mondd, te hülye vagy?
 JÓZSEF Kezdem én is azt hinni.
 ANGÉLA De tényleg, ne hülyéskedj, hol a fejed? Eldugtad? Ez valami trükk?
 JÓZSEF Nem, már két órája elvesztettem a fejem.
 ANGÉLA Ezt nem értem, ez egyszerűen érthetetlen.
 JÓZSEF Pedig így van. Volt fej, nincs fej.
 ANGÉLA És milyen érzés?
 JÓZSEF Fasz tudja.
 ANGÉLA Fáj?
 JÓZSEF Nem.
 ANGÉLA Megfoghatom a helyét?
 JÓZSEF Ha akarod.
 ANGÉLA Érdekes. Egyébként nem áll rosszul.

JÓZSEF Úgy gondolod?
 ANGÉLA Igen, határozottan jól áll, hogy nincs fejed.
 JÓZSEF Tudsz így szeretni?
 ANGÉLA Hát, fejtelenül még soha nem csináltam. Te, nem perverz dolog ez egy kicsit?
 JÓZSEF Szerintem az.
 ANGÉLA Mindegy, úgy izgat, hogy nincs fejed.

(Sötét, utána)

ANGÉLA Figyelj, most menj el.
 JÓZSEF Máris?
 ANGÉLA Igen, dolgom van.
 JÓZSEF De hova menjek ilyen fejtelennül.
 ANGÉLA Azt nem tudom, de nekem is muszáj mennem. Meghallgatásom lesz egy színháznál.
 JÓZSEF Nem mehetek veled?
 ANGÉLA Még csak az kéne! Hülye vagy? Teljesen leégetnél.
 JÓZSEF Igaz, bocss.
 ANGÉLA Na, ne haragudj, cukorkám. Nagyon édes vagy, de tudod, lámpalázás vagyok és izgulok, és olyankor mindenkivel undok vagyok.
 JÓZSEF Persze, persze, értem. Már itt sem vagyok. Mikor találkozunk?
 ANGÉLA Majd telón megbeszéljük, pá.

6. kép

JÓZSEF (dörömböl) Héj, itthon vagy? Valaki válaszoljon. Éva! Labor Éva!
 ÉVA Ne döngesd, már úgy azt az ajtót. Mindenkit felversz.
 JÓZSEF Ne haragudj. Teljesen kétségbe vagyok esve.
 ÉVA És mi közöm nekem hozzá? Kifizettelek. Tudom, hogy nincs munkád.
 JÓZSEF Most nem erről van szó. Vagy lehet, hogy erről is, nem tu-

dom. Végül is ezzel a mai reggelrel kezdődött az egész.

ÉVA Hogy kirúgtak, majd találsz munkát.

JÓZSEF Nem erről van szó. Értsd meg, én elvesztettem a fejem.

ÉVA Ez sokakkal megesik. Ettől még nem kell kétségbeesni.

JÓZSEF Veled is előfordult már?

ÉVA Persze.

JÓZSEF És mit csináltál?

ÉVA Kivártam és dolgoztam. Aztán minden rendbe jött.

JÓZSEF Értem. Igazad lehet. Figyelj, Éva, nálatok nincs valami munka, amivel kihúzhatnám egy ideig? Ott az újságnál?

ÉVA Nem hiszem. Nálunk minden hely foglalt, és millióan állnak sorba.

JÓZSEF Sehol sincs semmi luk?

ÉVA Nincs.

JÓZSEF Értem. Azért köszönöm. Egyébként jók lettek a képek?

ÉVA Teljesen. Tökéletesen fejtelen vagy rajtuk.

JÓZSEF Az jó. Akkor kivárni és dolgozni.

ÉVA Kivárni és dolgozni.

7. kép

KÖZVETÍTŐ *(megijed)*

JÓZSEF Kérem, kérem, nyugodjon meg.

KÖZ Már megint maga az?

JÓZSEF Én.

KÖZ Ne haragudjon, még nem tudtam megszokni a látványát. Valósággal sokkol.

JÓZSEF Nincs semmi baj. Én csak azért jöttem, hogy kivárjak és dolgozzak. És akkor minden rendbe jön.

KÖZ Igen, ez így van. De így hogy akar dolgozni? Kivárni, azt még csak-csak.

JÓZSEF Tudom, de arra gondoltam, hogy így fejtelenül nem kellek-e valahova. A fejem eddig úgyis mindenkit csak zavart.

KÖZ Fejtelen munkaerő?

JÓZSEF Igen, gondolja csak meg, milyen előnyei vannak. Nem látni az arcán az érzéseit, nem pofázik vissza, nem hall, nem lát semmit.

KÖZ Végül is igaza lehet, de eddig még, úgy emlékszem, nem nyújtott be senki fejtelen munkaerőre való igényt.

JÓZSEF Nem lehetne mégis utána nézni? Hátha csak elkerülte a figyelmét. Elvégre nem mindennapi dologról van szó, akár tréfának is vélhette.

KÖZ Nem bánom. Utánanézek, ha ez magának annyira fontos.

JÓZSEF Köszönöm.

(Sötét.)

KÖZ Nem találtam semmit.

JÓZSEF Semmit?

KÖZ Ahogy előre megmondtam. Én mindig észnél vagyok, és sohasem veszítem el a fejemet.

JÓZSEF Nem is tudja, mennyire irigylem önt. Most hogy vegyek így részt a társadalomban?

KÖZ Hát, az már nem rám tartozik. Ez már az egészségügyi minisztérium hatásköre, ha nem tud beilleszkedni, vagy a szociális ügyé.

JÓZSEF És önnek sem kell egy fejtelen kíséret?

KÖZ Semmiképpen. Hülyének néz?

JÓZSEF Nem, dehogyis.

KÖZ Akkor meg ne sértegeszen.

JÓZSEF Eszem ágában sincs. Legjobb lesz, ha most megyek.

KÖZ Minden jót.

JÓZSEF Viszontlátásra.

KÖZ Még csak az kéne!

8. kép

JÓZSEF Géza!

FEJES Józsi, te vagy az?

JÓZSEF Láttam, hogy még ég a vilány a szerkesztőségben, gondoltam, bent vagy.

FEJES Mit akarsz.

JÓZSEF Reggel óta más ember lettem.

FEJES Látom.

JÓZSEF Elvesztettem a fejem, és ezen már nem tudom, mi segít.

FEJES Nézd, ez a te problémád, én nem tudok ezzel foglalkozni, és be kell fejeznem még egy cikket.

JÓZSEF Nézd, Géza. Neked a fejemmel volt bajod. Számtalanszor a fejemhez vágtad. Én nem értettem, de azt hiszem, most már kezdem megérteni. Nekem tényleg valami baj lehetett a fejemmel, ha reggel teljesen elvesztettem. És Géza, te ezt tudtad, te érezted, hogy baj van a fejemmel, és hogy valami tragédia fog történni. Ezért kerestelek fel, Géza, te biztosan tudod a választ.

FEJES Fogalmam sincs, mi lett a fejeddel, vagy lett-e valami vele, és egyáltalán nem is érdekel, és nem tudom, mit vársz tőlem.

JÓZSEF Valaki azt mondta nekem, aki már vesztette el a fejét, hogy kívárni és dolgozni, ez a két legfontosabb dolog, és én ezt szeretném.

FEJES Hát várj ki, és dolgozz!

JÓZSEF Géza, adj rá lehetőséget. Igazad volt a fejemmel kapcsolatban. Valami probléma volt vele, de most nincs fejem, megszűnt, elpárolgott, vagy ahogy akarod, de nincs. Érted, Géza, így nem lehet már probléma a fejem, mindent újra kezdhethünk.

FEJES Nem, József. A helyedre már megtaláltuk a tökéletes példányt. És különben is, csak gondold bele, ha nincs fejed, az nem azt jelenti, hogy minden rendben van, kész, el van intézve, hanem pont az ellenkezőjét, azt, hogy minden felborult, mert ha nincs fejed, az már többé nem állhat megfelelően, nem lehet megfelelő, mivel egész egyszerűen nincs, és ami nincs, az soha-soha nem lehet már megfelelő, mert nincs. Érted ezt, Józsikám.

JÓZSEF Igen. Értem. Tehát vége. Ennyi volt.

FEJES Vége. Ennyi. Valami végzetes baj van veled, és nekem nem ez a dolgom, hanem az, hogy befejezzem a cikket. Na, Józsikám, biztos minden rendbe jön. Biztos minden.



Müller Katalin

Napkeleti legenda

Tündérajáték télbúcsúztatás idejére – részletek

Szereplők

Cár
Cárné
Herceg
Hattyú
Az öreg cárné, a Cár anyja
A Cárné két nővére

Bolond
Egy aranybóbitás, ezüstös tollú madárka
A Fehér Kutya
Sas
Varjú
Mókus
A cári palota udvartartása: nemesek, katonák, szolgák
Hajósok
A szigeten emelt palota népe
Egy ősz öreg apó (a vízi birodalom ura) és 33 tengeri vitéz
Macska
Leányok, akik egy könyvecskéből lépnek elő
A föld, a víz, a levegő lakói, valamint különféle szörnyetegek

3. kép Megigézve.

A karcsú, fehér törzsű fákkal övezett kis tó vizén egy kecses, hószínű-tollú madár ringatózik. Az ég fekete bársonyán gyöngyökként tündökölnek a csillagok. A hold keskeny sarlójáról ezüstös fény ömlik a víztükörré. A síri csöndbe burkolózó tavon magányosan úszkáló Hattyú váratlanul megrezzen: észreveszi, kíváncsian közelebb úszik hozzá, és csodálkozva, áhítattal nézegeti a tó vizén remegő ezüstös fénycsíkot. Csőrével óvatosan odabök – az érintéstől a víz megmozdul, és a hullámok közt a bűvös kép ezer darabra hullik szét... Hamar kisimul ugyan a felszíne, ám a Hattyú hiába fürkészi a víztükört: semerre sem látja már az iménti ragyogást... Miközben nyugtalanul keresgél, egészen véletlenül emeli a magasba a fejét; szemeit eztán a távoli égboltra függeszti, és vágyakozva néz a pompás, fényes holdvilág felé... Azután egyszer csak megmozdul: szárnyait megemelve szinte táncol a vízen, majd nagy erőfeszítések árán felemelkedik, és elindul az ezüstös fény irányába. Ahogy

felfelé száll, úgy tűnik, mintha az éj mélye magába akarná zárni a szárnyaival erőteljesen csapkodó hófehér madarat... A Hattyú töretlen erővel, kitartóan emelkedik egyre feljebb és feljebb, a szikrázó csillagokkal pötyyözött sötét égbolt közepén tündöklő holdsarló irányába...

3. kép (1. hang)

Bársony alkonyon gyöngyház ragyogás:
holdfény hajladoz, csillag szaporáz.
Táncuk rabul ejt – víz-szín meginog;
tündér remegés – sóhaj kavarog...

Szellő hegedül – bánat csepereg;
felhő menekül – hattyú pityereg.
Kincsért lemerül – kristály-cserepek:
mélyből gyönyörű álmot mereget...

Gyűrűzik a csend, hullámzik az éj;
rád omlik a rend, feltáru a mély.
Láng gyúlt idebent – nincs már nyugalom:
fény, vágy odafent száll csak szabadon...

4. kép Az esküvő.

A palota szépen feldíszített kertjében galambok sétálgatnak, s békésen csipegetik a földre hullott magokat. Fölöttük, a magasban sötét árny: viharvert külsejű, koromfekete tollazatú varjú köröz. Amikor a gyászruhás madár közéjük ereszkedik, a fehér madárkák villámgyorsan szétrebbenek, és a környező fák, bokrok ágaira menekülnek. Kisvártatva a kapukon túl is mozgolódás támad: előbb vidám láрма szűrődik be, majd zajos tömeg özönlik a kertbe. Megszólalnak a harsonák, és az ég tele lesz menekülő színekkel... A cári udvar népe: előkelő urak és hölgyek, inasok, valamint különféle mulattatók – bohócok, akrobaták, zsonglőrök, bábosok, énekesek, zenészek, táncosok és mások – szaladnak be léggömbökkel, virágokkal a kertbe és a palota tágas előcsarnokába, hogy megünnepeljék az uralkodó menyegzőjét. A felhőtlenül boldog Cár karonfogva vezeti be szépséges hitvesét – az erdei házikó legifjabb lakóját... Táncolók tarka tömege veszi körbe őket: a násznép vidáman, önfeledten ünnepel. Délceg lovagjaik karján kecsesen lépkednek az ékes dármák és kisasszonyok; több férfi kardot, fáklyát tartva forog, szökell, hajlong az ifjú pár körül. A Cár mindenki által rettegett, szigorú tekintetű anyja a víg társaságtól kissé távolabb üldögél, szolgálak hadával körülveve. Derekát, hátát mereven kihúzza, fejét büszkén felveti, s noha ő úgy érzi, hogy alig bírja véka alá rejtteni haragját és elégedetlenségét, lárvaszerű, fehérre púderezett arcán semmi nyoma a lelkében háborgó indulatoknak... A Cár a vidám forgatagból kibontakozva hirtelen az anyja elé penderül. Ahogy rápillant, valahogy nagyon öregnek és végtelenül szomorúnak, magányosnak látja őt. Azután ifjú hitvesére néz, aki kedvesen anyósához lép, és egy szál fehér rózsát nyújt át

neki. Az öregasszony tartózkodó mozdulattal veszi el a virágot. A Cár tekintete most sógornőire téved: a két nővér kissé félrehúzódva, morcosan, duzzogva nézi a mulatozókat. Hogy felvidítsa a leányokat, a Cár odalép hozzájuk, karon fogja és az ünneplők közé vezeti őket. A fiatal Cárné jólelkűen, mosolyogva nézi, ahogy testvérei nekibátorodva, egyre felszabadultabban táncolnak... Ezután viszont különös dologra lesz figyelmes: a kert sötét zugaiból szinte észrevétlenül bukkannak fel s nőnek a táncolók fölé valamiféle komor, vészjósító árnyak – a rájuk boruló homályban emberi arcok helyett az asszony irtózatosan vicsorgó, eltorzult szörny-pofákat lát maga előtt... A szörnyűséges sokadalomban nővérei és anyósa varjakká változnak, s káromolva, karmaikat kimeresztve vadul csapkodnak a szárnyaikkal; fordul egyet, és az ijesztő rém-mé változott Cár is fenyegetően közelít feléje... Ekkor az ifjú ara előtt áttáncol a Bolond, és a borzalmas látomás egy szempillantás alatt szertefoszlik... A Cár most karon fogja, táncba viszi hitvesét, és a vigasság, mintha mi sem történt volna, zavartalanul folytatódik tovább... Amikor a nap lebukik a látóhatár legszélén, s már csak a fáklyák és a csillagok fénye világít, az újdonsült pár visszavonul. Ekkor a zene is elhallgat, és a mulatságnak vége szakad.

A 4. kép elején (1. és 2. hang)

Gyertya pislog, ébredez,
búvös lángot permetez:
sápadt arany, reszketeg
fény kering a fák felett.

Árnyas útra könnyű köd száll,
fészkén susmog száz madár-pár;
virág kelyhe befogad
árva lepkét, bogarat.

Felduzzad a percek árja,
átcsorog a szirom-ágyon –
cifra hálót sző az álom.

Mit befogad, ki is zárja:
vízen át és tűzön át
egybeolvad két világ...

A 4. kép végén (1. hang)

Felduzzad a percek árja,
átcsorog a szirom-ágyon –
cifra hálót sző az álom.

Mit befogad, ki is zárja:
vízen át és tűzön át
egybeolvad két világ...

5. kép Valami készül...

A fülledt nyári éjjelen az ezüstösen ragyogó hold és a pislákoló csillagok elé komor felleg kúszik, így teljesen koromsötétté válik a világ. Egyetlen pontban dereng csupán némi fény, mégpedig a magas, szikár fákkal és hatalmas, csipkés szegélyű, meredek sziklakkal övezett pusztaság közepén, ahol aranyló, bíbor lángok ontják magukból nagy böszén a világosságot. A tűzrakás körül sötét árnyak kavarnak, s fojtott, vészjósló morajtól, surrogástól sűrű a levegő. A vörösen izzó fény sejtetni engedi az éjszaka szörnyetegeit: mindenféle csúszómászót, számtalan elképzeltetlennül rusnya és torz teremtményt – ezek mintha egyenest a föld alól bújtak volna elő, hogy találkára gyűljenek e késői órán... Az örvénylő sötétségből hirtelen a lobogó tűzbe hull valami: gyöngye szirmú fehér rózsza leli halálát az izzó fahasábok között... Rekedtes hangú varjak köröznek a felcsapó láng fölött, s őrzöngő kacagás, hátborzongató visítás, vonítás hallatszik mindenfelől... Ezután haragosat mordul az ég, s vakító villámfény szakítja-hasogatja fel az éj fekete leplét. A talaj megreszket; a szélrázta bokrok és a fák a földre hajlanak... Egy pillanatnyi dermedt csönd után hatalmas döggéssel hasad szét az eget beborító felhő, s tartalma özönvízként zúdul a földre. Ekkor kialszik a tűz, és a tomboló égháborúban a baljós árnyaknak is nyoma vész...

5. kép (1. és 2. hang)

Rebben a lélek:
alszik az élet.
Őrzi az álmát
szörny-szülemények.

Lenti világban,
sűrű homályban,
sanda fogolyként
sok kusza árny van.

Gúny ül az arcán,
suttog a sátán;
csöppen a méreg,
vinnyog a patkány.

Táncol a villám,
libben a hullám:
elkap az örvény –
fortyog a kátrány...

6. kép A megkerült és újra elveszített tükör.

A derűs kora őszi délutánon, az utolsó verőfényes, meleg napok egyikén a Cár a palota zegzugos, szépen gondozott kertjében sétálgat hitvesével. Nem messze tőlük feltűnik a Bolond is: vidáman fütyörészve felelget a madaraknak, odahajol egy-egy virághoz, önfeledten ugrabugrál, majd eltűnik a leveleiktől lassan-lassan megváló bokrok és fák között. Az ifjú pár kart karba öltve, vidáman, a külvilágról egészen megfeledkezve lépked a piros, sárga, barna színű, tarkabarka levélhalmok között. Egy árnyas padhoz érve megtorpannak: éles fény vakítja el őket... A Cárné a következő pillanatban meglepetten, örvendezve kiált fel: a padon kedves, elveszettnek hitt tükrét pillantja meg... Odszalad hozzá, felkapja, kedutelve nézegeti, gyengéden megcirógatja. A Cár mosolyogva lép közelebb, hogy ő is megcsodálja az eltűnt, s rejtélyes módon újra előkerült jószágot. Kinyújtja a kezét a különlegesen díszes, szépen metszett tükör felé, ám nem éri el, nem tud belenézni – mint sötét fergeteg lebben ugyanis közéjük a fekete varjú: villámgyorsan lecsap, kikapja a tükröt az asszony kezéből, és zsákmányával a magasba emelkedik... A Cárné kővé dermedve nézi, a Cár viszont bosszúsan hadonászva azonnal a tolvaj nyomába ered. Ahogy férje eltűnik a fák között, a fiatalasszony felocsúdik, s már szaladna is utána – szaladna, ha valami vissza nem tartaná: a szoknyája az, az akadt fenn egy tüskés rózsabokron, az húzza vissza őt... Mérgesen rántja meg a ruhát, mire a finom anyag kissé felhasad, ám a tüskés ágak nem eresztik el a csipkés kelmét: a szúrós ágak úgy fogják át az asszonyt, mintha bizony többé el sem akarnák engedni... Azután, amikor a Cárné tehetetlenségében sírva fakad, a bokor váratlanul visszahúzódik, s elereszti őt: szaladhat hát férje és a tolvaj varjú után... Az asszony nekiered, de néhány lépés után megtorpan, és tanácstalanul, bizonytalanul körülnéz. Miközben megpróbálja összeszedni a gondolatait, tekintete a színes levelekkel borított földre, a lába alá téved... Most rémülten, halk sikollyal ugrik félre: úgy rémlik, életre kelt, megmozdult a mellette álló kopaszodó, százéves vén tölgyfa, és ágait, gyökereit épp feléje nyújtogatja – megkerülni, előtte, mellette elmenni lehetetlen... Vaspántokként fonódnak köré a fa kérges, csontos gyökerei és erős, vastag ágai, és az ölelés elől menekülni képtelen Cárné előtt elsötétedik a világ... Enyhe szellő lágy simogatása téríti őt magához: a Bolond hajol föléje, nézi aggodalmasan, s legyezgeti őt gyengéden egy hatalmas lapulevéllal...

A 6. kép elején (1. hang, 2. hang)

hang

Elhull mind a falevél –
tarkállnak a tájak:
megy az ősz és jön a tél.
Megnyúlnak az árnyak.

hang

Kergetheded, nem ereszt:
elillan az álom –
a szél kacag a fákon...

hang

Szárnyát, karmát, csórét tárja:
ha kárt csinál, azt se bánja –
hitvány tolvaj, gyászmadár
zsákmányával messze száll.

hang

Kergetheded, nem ereszt:
elillan az álom –
szél kacag a fákon...

6. kép (amikor a Cárné magára marad)

hang

Kergetheded, nem ereszt:
elillan az álom –
szél kacag a fákon...

A 6. kép végén (amikor a Cárné elveszti az eszméletét)

1. hang, 2. hang

Magába zár, kirekeszt:
vízen át és tűzön át
kettészakad a világ...

(a legvégén, miután a bolond is előkerült)

Kergetheded, nem ereszt:
elillan az álom –
a szél kacag a fákon...

7. kép Elválás.

Egy dermesztően hideg téli napon, amikor fehér takarójába burkolózva mélyen alszik a természet, és a fel-feltámadó széltől a fák, a bokrok kristályosra fagyott ágacskái üveges csengéssel ütődnek egymáshoz, a cári palotában egyszerre különös, izgatótt mozgolódás támad. Szolgák hada sürgölődik az uralkodó körül: páncélinget, vértet, rostélyos sisakot, fegyvereket hoznak neki... A fiatal Cárné nyugtalanságát leplezve, szerényen a háttérbe húzódva figyel a készülődést. A Bolond természetesen most is produkálja magát: a harci eszközöket próbálgatja, s ügyetlenkedésével kacajra fakaszt mindenkit... Amikor az öreg cárné is megjelenik, hogy elbúcsúzzon a fiától, hirtelen nagy

némaság támad. A Cár szórakozottan készülődik, talán nem is hallja az anyja hozzá intézett szavait: gondolatai már a messzi vidékeken, a közelgő ütközeten járnak... Komor tekintete véletlenül a feleségére siklik: ekkor kissé elbizonytalanodik, megkezdett mozdulata félbeszakad – hirtelen nagyon nehéz lesz a szíve, és egy pillanatra úgy érzi, hogy talán mégsem kellene elhagynia az otthonát... De már jönnek is a katonák: a lovak lába és a harcosok csizmája alatt csak úgy ropog a keményre fagyott hó, a napfény pedig csillogva táncol a sisakokon, fegyvereken... A fiatal hadvezér zavara elillan, s izgatottan, magabiztosan, a fejét büszkén felvetve indul serege élén a csatába... Az anya fagyos, kifejezéstelen arccal, összeszorított szájjal, de tüzesen csillogó szemekkel néz fia után. A Bolond a Cárné mellé perdül, s miután hiába próbál mosolyt csalni a fiatalasszony arcára, együtt szomorkodik vele...

A 7. kép elején (1. hang, 2. hang, felváltva)

2. hang

Gyúlik a felhő, trombita harsan,
jajgat az üllő, lópata dobban.
Koppan a kopja, csillog a vért –
hős szeme villan: sejt csatatért.

1. hang

Hol a nap és a szél az úr:
bércék között, kristály-tükrös vizeken –
erdőn innen, erdőn túl,
titokzatos mesevilág, végtelen...

2. hang

Gond szakadt a cár nyakába:
szörnyű vész les országára!
Fegyvert ragad, páncélt kér,
lóra kap és útra kél...

1. hang

...szárnyra kap és útra kél –
szédítően tág a tér –
messze száll a lélek:
nyomában a fénynek...



Pető Judit

Groteszk játék

(Der Staat kann nur so vollkommen sein, wie der Bürger, der ihn trägt.)

Az állam csak olyan tökéletes lehet, amilyenre a polgárok érdeklik.

Friedrich Schiller

Szereplők

Teóry	az állam
Teóryné	a felesége
Diktúr	a pénzember, diktátor
Gorilla 1	Diktúr emberei
Gorilla 2	
Bárányúr	a kisember
Bárányné	a felesége
Polgárúr	a gondolkodó ember
Polgárné	a felesége
Élesúr	az öntudatos ember
Showman	a média embere
Az Idő	aki van
Borbély	a fodrász

(Fotósok, tömeg veszi körül Teóryt, aki kis emelvényen gyertyaállásban látható. Gorilla 1 és Gorilla 2 támogatják. A lábára húzva egy fej. A két láb mozgásával nyílik és csukódik a szája. A színpad szélén, háttal Teórynak Polgárúr és Polgárné. A másik oldalról jön a Bárány házaspár.)

BÁRÁNYÚR Jó reggelt!

BÁRÁNYNÉ *(csodálkozva, megdöbbenve áll meg, majd minden oldalról próbálja megérteni Teóry helyzetét, lehajolva, oldalt lépve)*
Ő micsoda?

BÁRÁNYÚR Ő nem micsoda, hanem kicsoda. Ő a mi Teórynk.

BÁRÁNYNÉ A mi micsodánk, vagyis kicsodánk? A tiéd és az enyém, drágám?

POLGÁRÚR Sajnos, nemcsak az Önöké!

BÁRÁNYNÉ Az övék is, drágám?

BÁRÁNYÚR Ő mindannyiunké.

BÁRÁNYNÉ Furcsa. És működik is?

POLGÁRÚR Még hogy működik! Természetesen, maga ma született bárány! Működik, már amennyire tőle telik.

POLGÁRNÉ Hagyd, kérlek, látod, hogy semmit se tud a világról!

BÁRÁNYNÉ De hát ki fordította meg így őt, Polgárné asszony?

POLGÁRNÉ Azt senki se tudja, Bárányné.

BÁRÁNYÚR Szerinted meg van fordítva?

BÁRÁNYNÉ Talán így született?

POLGÁRNÉ Nem tudom, hogy így született-e. Akkor én még nem éltem.

BÁRÁNYNÉ Te nem látod, hogy furcsán áll, főleg a feje. Nem, drágám?

POLGÁRÚR Talán a föld tengelyével fordult meg.

BÁRÁNYÚR *(feleségéhez)* Ne avatkozz a politikába, amihez nem értesz!

BÁRÁNYNÉ Én nem értek a politikához. És maga, Polgárné, maga ért hozzá?

POLGÁRÚR *(elhúzza a feleségét)* Menjünk innen!

BÁRÁNYNÉ De te, drágám, ugye, te értesz hozzá... talán, ha én is valami továbbképzésen vehetnék részt, akkor jobban érteném, vagy nem is tudom, esetleg a szemorvoshoz kellene elmennem. Szeretnék én is érteni a világ dolgaihoz!

TÖMEG *(kintről és bentről)* Yes, yes, yes, a világ rendje ez! Ostobaság minden más. Láttunk már mást is, de arról jobb nem beszélni. Csúnya volt. Teljesen idomtalan. És hamis, és tehetségtelen. Ő szép, Teóry a mi emberünk, aki előttünk áll és hozzánk beszél.

TEÓRY Tehetségesnek kell lenni! Csak ennyi az egész.

BÁRÁNYÚR Ő minket képvisel. A mi véleményünket mondja ki.

(Jön Diktúr a Showmannel, ahogy ezt a Bárány házaspár meglátja, ijedten elmennek a színről.)

SHOWMAN Jöjjön, Diktúr! Jöjjön erre, erre! Íme, Diktúr! Gondolom, nem kell bemutatnom Dikturat.

(Diktúr kezében szivar, a Showmannek bal kezében mikrofon, a jobb kezében toll, a derekára erősített övtáskából kilóg egy jegyzetömb. Ahogy belépnek, Diktúr visszafelé köp egyet, majd felnevet, általános nevetés követi.)

DIKTÚR Gorilláim, embereim!

GORILLA 1 ÉS GORILLA 2 Igenis, Diktúr!

DIKTÚR Intézkedjete! *(Egy köteg pénzt ad embereinek.)* Ezt neki küldöm!

TEÓRY Köszönöm, Herr Dick!

GORILLA 1 Elfutottak. *(A távozó Bárányék után mutat.)*

GORILLA 2 A bátorság már nem népbetegség, Gorilla.

GORILLA 1 Kigyógyítottuk az embereket a bátorság betegségéből.

GORILLA 2 Itt a Showman, aki mindent elmagyaráz.

GORILLA 1 A szavad, mint a selyem!

GORILLA 2 Milyen jó hallgatni téged!

GORILLA 1 Ő az, aki mindent megmagyaráz és elolvas.

GORILLA 2 Aki mindent kimagyaráz és beolvas.

SHOWMAN *(közvetít a mikrofonnal)* Mondhatom, kedves nézőim, kedves hallgatóim, kedves olvasóim, hogy a legoldottabb légkörben folynak a tárgyalások. Teóry véleményét mindenki elfogadja. Teljes az egyetértés.

(Gorilla 2 újabb pénzkötegeket dob Teóry elé. Bárány és Bárányné viharos tapsban törnek ki. A taps és a nevetés magnóról úgy szól, mintha hatalmas tömeg zúgná. Megijednek először. Hol egyik, hol másik hagyja abba, de mivel a másik folytatja a tapsot, egyszer csak elhiszik, hogy tőlük jön ez a hangorkán. Bejön Élesúr, nézi a lelkes embereket.)

BÁRÁNYNÉ Mi akartuk így, ugye, papa?

BÁRÁNYÚR Mi mindnyájan Őt választottuk. Hallod, hogy zúg a tömeg? Ez mi vagyunk!

BÁRÁNYNÉ Hogy zeng a nép! Ugye, papa? Milyen erősek és hatalmasak vagyunk mi!

BÁRÁNYÚR Hát persze. *(Élesúrhoz)*
 Maga, Élesúr, mit keres itt?
 ÉLESÚR Szemlélődöm.
 BÁRÁNYÚR Hát nem tudom, jó lesz-e.
 Diktúr és az emberei. Erre járnak.
 BÁRÁNYNÉ Ámbár, ha maga is...
 ÉLESÚR Ha én is oda vagyok azért,
 akit éppen most etettek meg fi-
 nom zsozsólevessel, Bárányúr, és
 akit kicsit éppen cserben is hagy-
 tak, Bárányné? És Ő maga meg
 kicsit, hogy úgy mondjam, furcsa
 pózban áll vagy ül itt. Őt szeret-
 ném? Én talán egy ostoba ember
 vagyok, és azon gondolkodom,
 melyiknek higgyek, a szavaknak-e,
 vagy a gesztusoknak. Nézzék, mi
 van felül, önök szerint az fej vagy
 láb? Ez találós kérdés. Kitalálja,
 Bárányúr?
 BÁRÁNYNÉ Honnan ismer ez téged,
 drágám? Ez anarchista, vagy mi-
 csoda?
 ÉLESÚR Nem bántja önt, Bárányúr,
 hogy az érzékszervei belezavarnak
 a képzeletébe? Miért mond le ar-
 ról, amit lát és hall?
 BÁRÁNYNÉ Teóry csinos ember,
 ugye, drágám? Hát nem?
 ÉLESÚR Emlékeznek még a királyra,
 akinek nem volt ruhája, de senki
 se merte beismerni?
 BÁRÁNYNÉ Kicsodára? Milyen király-
 ról beszél?
 POLGÁRÚR *(Élesúrhoz)* Nocsak, ki
 van itt köztünk! Engedje meg,
 Édes úr, hogy bemutassam a fe-
 leségemet.
 BÁRÁNYNÉ A neve Élesúr.
 POLGÁRÚR Tudom, nem veszi rossz
 néven, csak a Hamletből gondol-
 tam idézni, a humor kedvéért.
 ÉLESÚR Persze, persze, csak idézzen
 a Hamletből, barátom. Egyébként,
 gratulálok, Polgárúr! Szép asszony
 a felesége.
 POLGÁRÚR Köszönöm, Hamlet.

POLGÁRNÉ A gyerekeink iskolában
 vannak, sietek, mert hamarosan
 hazaérkeznek. *(Az asszony el-
 megy.)*
 ÉLESÚR Csak nem hoztam zavar-
 ba? *(a férjhez)* Úgy vettem észre,
 uram, maga gondolkodik, miköz-
 ben az emberek többsége egymás
 hazugságaiból merít erőt saját ló-
 dításaihoz.
 POLGÁRÚR Ezt jól kivágta, Édesúr.
 BÁRÁNYNÉ *(távolabbról hallgatja
 őket)* Ezek nem szeretik Őt, ugye,
 drágám?
 SHOWMAN Az ég kék és nevet, mint
 a csillagok. A csillagok. Oké. Igen.
 Ne vess! Ez a fontos!
 TEÓRY Gorilla! Ide hozzám! *(Jön-
 nek, talpra állítják Őt, felveszik
 a pénzt, ami előtte hever, zsebre
 vágják, mielőtt távoznak.)*
 GORILLA 1 Ez a fizetség, ugye, mes-
 ter?
 TEÓRY Elvették, amit adtak. És nem
 tehetek semmit! Gorilla!
 GORILLA 2 A Föld forog! Mi se tehe-
 tünk mást! A Föld forgásával forog
 a fejünk.
(Az emberek körülveszik őt.)
 TEÓRY Keményen meg kell harcolni,
 uraim. Fárasztó. Ha tudnák, mi-
 lyen fáradságos dolog fenntartani
 a látszatot! Most valami kényelme-
 sebbet szeretnék! Igen, másikat
 akarok. *(Leveszi a fejét és odaadja
 Gorilla 1-nek.)* Ép testben ép lélek,
 igaz? Én mindig is arra vágytam,
 Diktúr.
 BÁRÁNYNÉ Ép testben ép lélek. Mi-
 lyen szépen mondja!
 DIKTÚR Majd mi megmondjuk, hogy
 Ön mire vágyik!

*(Gorilla 1 odaviszi a körbeállókhoz a
 fejet, akik tanácskoznak, szuszogás,
 nyögés hallatszik és „nem”, „de”, „jó”,*

„így” szavak. Végül Gorilla 1 visszaviszi az „alkotást” Teóryhoz, akit leültet és a lábára húzza a fejét felezve. Teóry így áll fel. Eléje hoznak egy képernyőt, mintha tv-ben lenne. Felül egy nyak van csupán, egy henger, pl. kályhacsó. A Showman is beáll a képernyőbe, onnan beszél.)

BÁRÁNYÉK A fej mindig is a nyakon ül. Ezt jól látja Ő, a mi emberünk.

SHOWMAN Óriási a hangulat, kedves nézőim. Se szeri, se száma a gratulációknak. Különösen azóta, hogy megújult Ő. Mint mondta, mindig is ezt tervezte, csak próbára akarta tenni az Ő szeretett népét, vajon tudják-e, hol a fejük, azaz a feje. Mit is beszéllek!

BÁRÁNYÉK Tudjuk, tudjuk!

A fej a nyakon áll! A nyakon.

SHOWMAN Igen, igen, a fej a nyakon áll vagy bukik. Mindenki megvallja ezt.

TEÓRY Erre gondoltam, uraim. A fej a nyakon áll.

BÁRÁNYÉK Áll vagy bukik.

Ő mindig erre gondolt.

És mi is mindig erre gondoltunk.

BÁRÁNYÚR Az jó, hogy mi egyet gondoltunk.

BÁRÁNYNÉ Azért szeretjük őt, mert mindent tud.

ÉLESÚR Engem ne keverjenek bele ebbe a káoszba!

SHOWMAN ...és most Polgárnét foglyul ejtik. Így bizony. Miért nem vagytok a csordában, akarom mondani a csapatban? – mondják neki. Ott, ahol mindenki egyet gondol. (Nevetés.) De meglesz az eredmény, majd meglátjátok, szépségeim! Ez a fő. Hogy kicsoda mit szól? Az Ombudsman? Milyen ombudsman? Majd megegyezünk. (Taps.) És aztán persze megtiltják

nektek, hogy erről bárkinek beszéljete! Mert amiről nem beszélnek, az nincs. Yes. Oké. Ne vess!

BÁRÁNYÉK Yes. Oké. Ne vess!

SHOWMAN Ostobák vagytok, mindent bevesztetek, akármit mondok, mert nem is gondolkodtok. Majmoltok. Nekem így nem rossz, de rossz nézni benneteket.

BÁRÁNYÉK Oké.

SHOWMAN A halálos ítéletet is bevezitek pirulában, ha szépen becsomagolják. Holnap a nép hallgatni kényszerül és száműzetik.

BÁRÁNYÉK Hallgatni kényszerül és száműzetik.

POLGÁRÚR Túl sokat néztek a tv-be és túl keveset használjátok az eszeteket!

ÉLESÚR És ha a tv bemondja, hogy Teóry feleségét elfogták, mindenki sír majd, gyászol. Jó fogás! Miközben Teóry asszony a fodrásznál ül és csinosítja magát.

SHOWMAN Micsoda? (Előveszi a jegyzetét.) Hogyan, hát nem róla volt szó? Épp az imént mondtam. Mindegy, a gázi számít, a gázi. Azt mondom, amit mondanom kell. De ki mondja meg, hogy mit kell mondanom? Honnan jön a szó? (Fejét körbe-körbe kapkodja.) A Föld forog és forgásával forog a fejünk!

BÁRÁNYNÉ Vannak nagyon kegyetlen emberek, ugye, papa? És csúnyák. Például ez a Hamlet.

BÁRÁNYÚR Úgy bizony.

ÉLESÚR Mindenki erről beszél, és Teórynét siratja majd, az igazságról pedig senki nem fog beszélni.

SHOWMAN Az van, amiről beszélnek, Édesúr! Igaz, ostobák? Ti vagytok a mi embereink. (Bárányék felé.)

BÁRÁNYÉK Amiről beszélünk, az létezik.

Egyformák vagyunk, egyenlőek.

Ti és mi.

Mi és ő. A szabadság gyermekei vagyunk.

ÉLESÚR Akkor én nem akarok a szabadság gyermeke lenni, azt hiszem. Én gondolkodni akarok és felelősséget vállalni azért, amit cselekszem.

AZ IDŐ Csak Polgárúr és a gyerekek tudják majd, hogy mi a valóság, hogy Polgárné hová lett. A többiek pedig nem tudják. És nem is beszélnek róla. Arról beszélnek, ami nincs, mert ami van, csak akkor van, ha beszélnek róla. Hát nem?

BÁRÁNYÉK Hát nem?

ÉLESÚR A felesége semmit nem követett el. Én láttam, hogy történt.

AZ IDŐ Én is láttam.

ÉLESÚR Ő az Idő maga. Neki valóban hiteles a szava.

AZ IDŐ Nézze csak!

(Polgárné jön, és le-lehajolva virágot szed. Gorilla 1 és 2 megállítja.)

GORILLA 1 Kinek a megbízásából szedi itt a virágot?

POLGÁRNÉ Én kérem, senkiéből. Csak eljöttem egy kicsit sétálni.

GORILLA 2 De nem sétál, hanem szedeget.

POLGÁRNÉ Csak pár szálat a vázába. Nem tudtam, hogy itt nem szabad. Nincs kiírva.

GORILLA 1 Nem lehet mindent kiírni. Van, amit anélkül is tudni kell.

POLGÁRNÉ Ez nem park, vagy tévedek?

GORILLA 2 Vagy tévedek? Hallod?

GORILLA 1 Majd odabent eldöntik, hogy téved-e.

POLGÁRNÉ Hogyhogy odabent?

GORILLA 1 Diktúr nagyon szomorú lesz, azt mondhatom.

POLGÁRNÉ Hogyhogy szomorú, azért, mert virágot szedtem? Egyáltalán, ki az a Diktúr?

GORILLA 1 Hallod? Azért szedeget, mert nem tudja, ki a Diktúr.

GORILLA 1 Diktúr nagy és hatalmas. Diktál. De nem az iskolában gyakoroltatja a helyesírást. Nem, ő az élet nagy iskolájának tanára.

POLGÁRNÉ Ó, ha tudtam volna, hogy bajt csinállok, akkor a világot sem.

GORILLA 1 Na, jöjjön, Diktúr előtt kell tisztáznia magát.

POLGÁRNÉ Önök látták, hogy semmi szabálytalant nem követtem el.

GORILLA 2 Mi láttuk, de ezt Diktúr-nak is látnia kell.

(Kétoldalt megragadják és elvonszolják Polgárnét.)

AZ IDŐ Így történt.

ÉLESÚR Még szerencse, hogy maga is látta. Ki hinne nekem?

POLGÁRÚR Hová lett a hit önmagunkban, Élesúr?

ÉLESÚR A hitből hiedelem lett, barátom.

POLGÁRÚR Hová lett a tudásvágy, mondja meg!

ÉLESÚR A tudásvágyból pusztán kíváncsiság lett.

POLGÁRÚR Hová lettek az igaz érzelmek?

ÉLESÚR A valódi érzésekből szentimentalizmus lett.

AZ IDŐ Sokáig szomorkodott a férj és a gyerekek. Aztán egy napon rémisztő dolog történt.

BÁRÁNYÉK Rémisztő dolog történt.

ÉLESÚR A föld gyomra felfordul.

BÁRÁNYÉK A föld gyomra felfordult.

ÉLESÚR És nevetése feltört... vagy inkább a sírása.

BÁRÁNYÉK És nevetése feltört, vagy inkább a sírása.

AZ IDŐ Akkor néhányan elgondolkodtak, de sokan meg se hallották. Meg se hallották a valóságot.

BÁRÁNYÉK A föld forgásával forog a fejünk.

ÉLESÚR Pedig minden beszélt körülöttük. Az elemek felgerjedtek, és a szív szomorúsága a mélybe leszállt.

AZ IDŐ Elfelejtett sárkányok talpa döngeti a földet, és a szív szomorúsága a föld mélyébe leszállt.

BÁRÁNYNÉ Vannak férfiak, akik magukra hagyják a feleségüket a bajban. Ugye, drágám?

BÁRÁNYÚR Ha nem vétett volna, akkor nem vitték volna el az aszonyt.

(Diktúr, Gorilla 1 és Gorilla 2 jön.)

GORILLA 2 Nézzük, mit változott a világ, míg távol voltunk!

(Dikúr egy köteg pénzt ad Gorilla 1-nek.)

DIKTÚR Menj és dobd oda neki.

(Gorilla 1. odamegy Teóryhoz, bedobja neki a pénzt. Taps hallatszik.)

TEÓRY Köszönöm, Diktúr!

SHOWMAN Kedves, kedves nézőim! Mindenki boldog, van ennél jobb, van ennél szebb? Egyek vagyunk. Egyenlőek vagyunk, kedves nézőim.

ÉLESÚR Valamikor dicsőség volt ez a szó, egyenlőség, de mára szégyen lett belőle. Ki csúfítja el a szavakat? A becsapott szavak szomorúan vonulnak ki az életünkből.

POLGÁRÚR Nem veszitek észre, hogy megalázottságban vagytok? Hogy ebben vagytok egyek? Azt hiszitek, hogy az egyenlőség megvéd? Hogy a közös butaság erény? Megvéd a felelősségtől?

ÉLESÚR Nem veszitek észre, hogy a padlón vagytok? Álljatok fel! Álljatok talpra!

AZ IDŐ A múlt szomorúan tekint rátkok. Hiába hív a holnap, de ti menekültök a felelősségtől.

BÁRÁNYÚR Egyenlőek vagyunk mindnyájan. Ő és mi. Ő a mi emberünk. A nép dönt.

BÁRÁNYNÉ A nép mi vagyunk, és a miénk a hatalom, ugye, drágám?

BÁRÁNYÚR Mi mondjuk meg, ki gondolkodjon helyettünk. Mi vokso-lunk. A hatalom a miénk.

BÁRÁNYNÉ Mi dolgozunk, és Ő értünk dolgozik. Értünk van minden.

(Erős morajlás hallatszik a föld mélyéből.)

BÁRÁNYÚR Teóry a mi tükörképünk. Ez így van rendjén, azért állítottuk Őt oda. Mi állítottuk Őt oda. Yes, yes, oké.

ÉLESÚR Rossz a tükör, baj van a tükörrel.

POLGÁRNÉ Ebben a tükörháborúban elveszünk!

POLGÁRÚR Ez a feleségem hangja! Rohanok, hogy megtaláljam.

AZ IDŐ Kimerül a keselyű is, elfárad a vihar, a zord tél tavaszba fordul, az éjszakára felvirrad a nappal.

De Európa mégis szendereg, újra csak álmodik, a szeme ólmosan leragad.

Ki ébreszti fel? Ki állítja talpára?

Ki tépi le arcáról a maszkot, hogy hazatérhessen

tékozló útjairól?

A szíve mélyén mindenki erre vár.

Új sárkány tapossa a földet, a fel nem ébredt gondolat.

Tékozló útjairól a józan ész és a jóság mikor tér vissza az atyai házba?

BÁRÁNYNÉ Mi szabadok vagyunk! Azt tesszük, amit akarunk!

ÉLESÚR Egy új középkor, a szabadság ópiuma csábít, és ha nem vigyázunk, új szolgaságba vezet.

(Gorilla 1 és Gorilla 2 ugrókötelet forgatnak. A Bárány házaspár ugrálni kezd. Aztán nem forgatják, de kiáltanak.)

GORILLA 1 ÉS GORILLA 2 Hopp! Hopp!
(Bárányék elesnek. Nevetés.)

ÉLESÚR Észrevettétek, hogy egy ideje úr lett a nevetés? Az, aki minden értéket nevetségessé tesz, ő az úr. Minket nevet ki.

Téged nevet és engem, mert neki ez csak pokoli játék. Kacaja csap, mint az ugrókötel zaja. Felugrásoddal és leeséseddal is őt szolgálod.

TEÓRY Én szabad vagyok. Azt teszem, amit akarok!

SHOWMAN A hír, amiről már beszámoltunk, szomorú, lesújtó, jaj, elfogták Teóry asszonyt. Jaj! Mi lesz most? Szegény!

BÁRÁNYNÉ Sirassuk! Jaj!

BÁRÁNYÚR De hát miért? Miért bántak vele így?

(A föld mélye mordul ismét egy hatalmasat.)

BÁRÁNYNÉ Sirassuk, jaj!

SHOWMAN Sirassuk, jaj! A föld forgásával forog a fejünk.

(Borbély gurulós széken tolja be Teóryné. Először fésüli, majd burát tesz a fejére.)

BORBÉLY Hallottuk, hogy ön milyen rosszul járt, elrabolták.

TEÓRYNÉ Senki nem sejtheti, hogy én itt vagyok.

BORBÉLY Ugyan! Sosem fog kiderülni. Ez a mi titkunk. Nálam biztonságban van.

TEÓRYNÉ Ez a mi titkunk.

BORBÉLY Száz évre titkosítva. Száz év múlva az emberek már csak legyintenek, hogy Ön vagy más, nem mindegy?

TEÓRYNÉ Nekem nem mindegy!
BORBÉLY Ó, természetesen!

(Morajlik a föld.)

Jaj, az áram! Vigyázzon, asszonyom! Késő! A föld megmozdult, az áram felerősödött. Nem tudom levenni többé ezt a fejeről, asszonyom.

TEÓRYNÉ Nem tudja? És mondja, jól áll nekem? Akkor ez lesz a divat! Így ni! Bura a fejen! *(Teóryné kisiset, mögötte a Borbély gurítja a széket.)*

DIKTÚR *(bejön, kezében mobiltelefon)* Gorilla, rendelj 300 ezer burát! Mikorra? Holnapra! Nem, nem lehetőséget. Azaz várj! Lehetőseget a szegényeknek. És olyat, ami levehetetlen, olyat a gazdagoknak. A bura divat. A bura-őrület elkezdődött.

SHOWMAN A divat ezen a nyáron, hölgyek és urak, a bura a fejen. Levehető és levehetetlen. Hányan könyörögnek most kedvesüknek: Ha szeretsz, veszel nekem burát, amilyen Teóry asszonynak van. Csak nem akarod, hogy mindenki rajtam nevessen! Kérlek!

(A Bárány házaspár sétál be.)

BÁRÁNYNÉ Ugye, drágám, veszel nekem is?

(Élesúr rohan be, a másik oldalról Polgárúr jön.)

ÉLESÚR Hallottam a jó hírt!

POLGÁRÚR Megmozdult a föld, leszakadtak a börtön zárai, és kísért a feleségem.

ÉLESÚR Csoda történt! Megtanulok hinni a csodában.

POLGÁRÚR Igen. A csoda segített. *(Átfut a színen.)*

ÉLESÚR Nem figyelt oda senki, igaz? Senki nem vette észre a csodát.

Teóry asszony éppen a fodrásznál ült a rengés idején. Hihetetlen, hogy az emberek meg se lepődtek.

(A fodrász behoz egy burát és Bárányné fejére teszi.)

BÁRÁNYNÉ Tetszik, drágám?

BÁRÁNYÚR *(előbb Élesúrnak válaszol)* Főlöszleges időpocsékolás a csodálkozás.

BÁRÁNYNÉ Mindent fegyelemmel kell túrni.

BÁRÁNYÚR *(aztán a feleségének)* Nagyon jól áll, drágám.

BÁRÁNYNÉ Nem a mi világunk a nyugtalanokodás.

(Megszóal az Új világ zene, ezalatt Polgárúr és Polgárné jön be, és a nézők felé elhagyják a színt, Élesúr integet utánuk. Gorilla 1 és 2. Teóry torz fejét leveszik, Teóry épen áll a nézőkkel szemben.)

ÉLESÚR A viszontlátásra, a viszontlátásra egy új világban!

(Teóry és Showman a tv-képernyő mögött ülnek. Teóry asszony mellettük áll, burával a fején, és a lábát ráteszi Teóry székére.)

Gorilla 1 és Gorilla 2 előttük féltérdén, háttal a nézőknek fényképezőgépeikkel villognak.)

SHOWMAN Ön megváltozott, mióta nem láttuk. Sőt, Ön több válto-

záson ment keresztül az utóbbi időben.

(Bejön az Idő, és bejönnek mind a szereplők. Leülnek Teóry elé.)

Szeretném, ha értékelné a helyzetet. Nagy izgalommal várjuk a bejelentést. Kérem, Teóry, nyilatkozzon!

TEÓRY Nos, igen. Rövid leszek. Van-
nak, akik már sejtik. Hogy ki vagyok én. Hölgyeim és Uraim! Eljött az igazság órája. Én vagyok Teóry.

Az állam vagyok. Mindig is az voltam, már születésemtől fogva. De, hogy milyen lettem, azt nem én döntöttem el soha. Arról folyamatosan Önök döntenek. Azaz nem is Önök, nem is Ti, hanem Te, Te és Te. Nézd csak, ez egy groteszk játék.

(Gorilla 1 hoz egy kaleidoszkópot, amit Teóry felmutat, belenéz.)

Ha belenézel, mit láatsz? Engem vagy magadat?

És ha magadat látod, kit láatsz?

Engem láatsz. És ha engem láatsz, magadat látod. Hát látod? Látod, látod, látod...





A Cédrus Alapítvány és a Napút folyóirat 2007. évi kiírásának több mint félezer pályázója közül igen sokan jelentkeztek több vagy igen terjedelmes munkával, elbírálásuk ezért a szokásosnál tovább tartott.

A legjobb drámaszövegekből vett szemelvényeket már e számunkban bemutatjuk. Ezek ábécésorrendben:

Gyenge István: Fázós mandulafa a pannon tavaszban

Kókai János: Te is maci vagy, te sem vagy maci

Müller Katalin: Napkeleti legenda

Pete László: Örök világosság

Pető Judit: Groteszki játék

Pruzsinszky Sándor: A Marczibányi-ház

Somos Csilla: Hazatérés

A közlésre elfogadott prózaszövegeket (novellák, mesék, napló- és regényrészletek, karcolatok) jövő februári humorszámunkkal bezárólag folyamatosan tesszük közzé a pályázat logójával megjelölten vagy füzetmellékleteinkben; a szerzőket névre szólóan tájékoztatjuk arról, mely munkájukra/munkáikra esett a választásunk.

A névsor:

- | | |
|---------------------------------|-------------------------------------|
| • Berecz Ágnes Gabriella | • Novák Valentin |
| • Bernáth Zsolt | • Pándy Lajos |
| • Billinger Edit | • Mészáros Urbán Szabó Gábor |
| • Dobi István | • Papp Laura |
| • Fortune Brana | • Petz György |
| • Györfi Győző | • Poós László |
| • H. Hadabás Ildikó | • Sándor Anna |
| • Hegedűs Anikó | • Tóth Ágnes |
| • Horváth Tamás | • Vicei Károly |
| • Lévai Zsuzsanna | • Zachariás Klára |

Részletek közlésén túlmenően (esetenként megfelelő szerkesztői megmunkálás után) füzet vagy könyv formájában is kiadhatónak találtuk, a Napkút Kiadóra bízva megjelentetésük útjának egyengetését, az alábbi kéziratokat:

Adorján Viktor: Világváltó Nevenincs

Domján János: Lórinte

Kuklis István: Botlánc

Szűcs Gábor Károly: Igor

Nagy Attila: Csigalépcső

Folyóiratunk Hetedhét című műfordításrovata Billinger Edit osztrák és Józsa Árpád lengyel prózafordításaiából közöl.

A Cédrus Alapítvány nivódíjat ad a 2008-ban közlésre kerülő pályázati anyag legkiemelkedőbb alkotásának.

A kötet, amelyből ízelítőt közlünk, a Napkút Kiadó könyvfesztiváli újdonsága, valójában munkanapló, hazánk 60 kiemelkedő munkásságú, közismert hírességének – művészenek, tudósának, sportolójának – alakja villan fel benne. A szerző külön-külön, szokatlan körülmények között, háromdimenziós fotózáson találkozott velük. A könyv története szerint a hírességeket Molnár Miklós tv-operatőr fotózza, Miticzky Márta sminkmester szépíti, Hegedős Piroska stylist pedig a látvány kialakítója, és egyben krónikása, illusztrátora.

Hegedős Piroska

Hírességek „meztelenül”

Kertész Imre író, műfordító

2002. november eleje

A médiában meghalottuk az örömhírt: Kertész Imre Nobel-díjat kap. Miki izgatottan mondja:

– Kertésznek természetesen benne kell lennie a fotóalbumban, ő rendkívüli ember!

Miki felkutatta Kertész berlini címét, mert ő ott él és csak ritkán látogat Budapestre. Kertésznek megfogalmazott egy levelet, hogy miért és miben szeretné megjelentetni, egyáltalán mi is ez a térben érzékelhető fotóalbum. Elrohant állandó számítógépes segítőjéhez, Évához (Zubihoz), aki a kusza sorokból rendezett komputeres levelet varázsolt. Persze Miki mellékelte hozzá életrajzát is, hogy Kertésznek teljes képe legyen a terről.

Amíg vártuk, lestük a postást, hogy mikor hoz választ, addig el-



olvastuk Sorstalanság című könyvét. Sokáig semmi hírt nem kaptunk Kertésztől, mikor egyszer a magyar tévében felbukkant Kertész Imre. Itt járt Budapesten. Elkéstünk, már nem találtuk meg, csak a berlini telefonszámát sikerült megszerezni. Rögtön felhívtam Kertész berlini irodáját, ahol egy kedves német nővel be-

széltem. A hölgy kérte, küldjünk faxot is, zanzásítva, hogy miről van szó, mert ez könnyebben eljut az íróhoz. A fax elment, de Miki annyira izgatott volt, hogy elfelejtette kézzel aláírni. Na, megint egy újabb fax, most már aláírva. Már egy csomó iromány ott volt Berlinben, és semmi válasz. Kis idő múlva Kertész ismét feltűnt a Magyar Televízióban. Egy kicsit pipások lettünk, hogy figyelembe sem veszi kérésünket: igen vagy nem?... Persze

önző módon csak magunkra gondoltunk.

Közben Miki folyamatosan dolgozott a könyvön. Megörökítésre került 3D-ben Koltai Lajos (Sutyi), operatőr-rendező, aki Kertész Sorstalanság című regényéből készül filmet rendezni. Miki kért egy kis protekciót Sutyitól, hátha tud segíteni Kertész elérésében.

– Hát, tudjátok, Imrét mostanában millió ember megszállja, még én sem tudok itthon vele beszélni a készülő filmünkről. Védik őt.

2003. január 31.

Este fél hatkor éppen egy kiállítás megnyitójára indulunk, amikor telefontársaságra visszajövök az ajtóból.

– Jó napot kívánok, Molnár Miklós urat keresem, Kertész Magda vagyok.

Először azt hittem, valami piárosnő keresi a férjemet. De aztán beugrott, a lélegzetem is elállt.

– Igen, azonnal, pillanat, türelmedet kérem – mondom kicsit magamhoz térve.

– A Kertész felesége személyesen – súgom Miki fülébe.

– Megkaptuk kedves levelét és a faxot is. Természetesen örülünk a fotózásnak, csak rengeteg a dolgunk. Itthon leszünk februárban három napra. Február 10-én jó lenne a fotózási terminus. Imrének most nagyon sok a programja, ezért komputerben dolgozzuk fel, osztjuk be. De megadom a mobilomat, és még február 3-án beszéljük meg a részleteket. Imrének is tetszik az Ön által javasolt fotózási helyszín, a Kempinski Hotel, mi is szeretjük, szoktunk oda járni – fejezi be Magda.

2003. február 5.

Miki sokszor próbálta hívni Magdát, de a mobilján nem volt elérhető. Ma

a telefonrögzítőkön Kertész Magda üzenete várt:

– Sajnos, nem tudunk jönni a megbeszélte időben, mert Imre egy újabb könyv befejezésén dolgozik, és nagyon benne van. Elnézést kérünk, de áttennénk a fotózást március elejére.

Kicsit lelombozódtunk, mert már mindent megszerveztünk, a szállodát, a sminket. Miki szeretett volna rögtön reagálni a rögzítőn hagyott üzenetre, de többszöri, sokszori keresésre sem érte el Magdát. Végre egyszer kicsöngett Magda telefonja.

– Március elsején, szombaton jó lenne a fotózás, mert pénteken érkezünk. Rábeszéltem Imrét, hogy szombaton délelőtt menjen el a fodrászához a Kempinskibe, és így tizenkettőkor, délben tudnánk találkozni a hallban. Jó? – így Magda.

Nagyon megörültünk Magda kedves, határozott együttműködésének. Rögtön megkezdődött a szervezés: telefon Mártinak, a sminkmesternek, meg Ildinek, a Kempinski Hotel piárosának.

Egy héttel a fotózás előtt belázasodtam, ágynak dőltem, egész éjjeleket átköhögtem. Vészesen közeledett a szombat, felhívtam kedvenc orvosnőmet, Ibolyát. Köhögve mondtam el, hogy szombatra meg kell gyógyulnom, mert Kertész Imrét fotózza a férjem, és nekem okvetlenül segítenem kell.

– Na, akkor figyelj! Három napon keresztül antibiotikumot kell szedned, meg lándzsás útifüvet innod, meg a torkodat tiszta selyem kendővel betekerned, meg C-vitamint szedned – mondja határozottan Ibolya.

Miki közben a helyszínt szervezi. Szeretné megszerezni a fotózás helyszínéül a Kempinski egyik elnöki lakosztályát. Meg is nézte, jónak találta.

Sokszor tárgyalt Ildivel, a piárossal, aki nem tud biztosat mondani, szabad lesz-e a lakosztály. Bízunk benne, hogy ezt a horribilis összegű lakrészt nem viszik úgy, mint a cukrot. Persze voltak tartalék hotelszobák is, de az igazi az elnöki lenne.

2003. március 1.

Ibolya győzött – itt vagyok makkegészségesen már reggel fél tízkor a Kempinskiben. Vajon elfoglalhatjuk-e az elnöki lakosztályt? Egy nagyon csinos hoszteszlány közeledik felénk a recepciónál, és közli a jó hírt, hogy oké a lakosztály. Jókedvűen emelkedünk a lifttel a kilencedik emeletre. Kísérőnk, Tímea kinyitja az elnöki lakosztály ajtaját...

– Vau, ez fantasztikus! – kiáltok fel, mert most vagyok itt először.

Végül is én felelek a fotón megjelenő látványért: a bútorokért, a ruhákért, a kiegészítőkért... Már látom magam előtt, melyik bútort hova kell áttolni, melyik lámpa kerül majd a képbe, és melyik lesz Kertész fotelle. Kényelmes és mutatós legyen, de mégsem feltűnő, hanem elegáns. Miki is örül, mert a napos időjárás is hozzájárul a szobák világításához. Körülnézünk a nappaliban, a tárgyalóban, a fürdőszobákban és a hálóokban. Mindenütt lámpák, virágok, növények hada. Van fax, tévé, videotéka is. Ezernyi kis aranypárna csillogtatja meg a fekete-arany kanapékat.

Tímea kedves mosolyával kérdezi:
– Ez megfelel?

Máris jönnek a segítők. A villanszerelő ellenőrzi a hálózati terhelhetőséget. Van, aki a bútorokat emeli, vigyázva a drapp padlószőnyegre, nehogy nyomot hagyjon maga után. Aztán magunkra maradunk Mikivel, aki szép nyugodtan tud dolgozni, mert ez a 3D precíz munkát igényel. Par-

titúrából kell dolgoznia, hogy az előtér és a háttér milyen távolságra van egymástól. Persze kell világítania és beállítani a speciális szerkezetet. Miki éppen az egyik növény levelét ragasztja szigetelőszalaggal arrébb, hogy ne vessen árnyékot a falra, amikor halk pukkanás hallatszik és sötét lesz. Ezt én idéztem elő, ugyanis az előszobában felkapcsoltam egy asztali lámpát, hogy hangulatosabb legyen a fogadtatás.

– Itt vagyunk az elnöki lakosztályban és kiment a biztosíték, kérjük szépen, küldjék fel a villanszerelőt – telefonál Miki izgatottan a recepcióra.

Rövidesen jön a már ismert villanszerelő, és kicseréli a rossz villanykörtét.

– Most már semmihez se nyúljal, édesem – szól hozzám Miki.

– Akkor, hogy ne zavarjalak, inkább már most lemegyek Kertészt fogadni.

Ekkor lép be Márti fáradtan. Meséli, hogy átbulizta az éjszakát. Komótosan kipakolja az ablakdeszkára a sminkes cuccait, ahogy ezt Márti szokta, rendezett sorban az ecseteket, alapozókat, szempillaspirálokat, korrektorokat, pufnikat..., és várja a Nobel-díjas író, hogy korrigálja arcát, kezét, nyakát.

A hallban ücsörögve várok a nagy randevúra. A színen átsuhan Schiffer Miklós, a divatguru, akinek férfitüzetüzlete van a hotelban. Körülnéz, aztán továbbsiet. 12 óra 18 perckor Kertész Imre feltűnik a láthatáron, egyedül. Jön felém, én meg felugorva jelzem, itt vagyok, aki rá vár. Szerencsére most, szombat délben kevesen vannak a hallban, rögtön megismer. Kedvesen mosolyogva üdvözl. Frissen vágott haja csillog a fényben.

– Magda nem jön? – kérdezem a kézfogás után.

– Nem, sajnos nem, mert elment vásárolni, tudja, a nők... De még ha szabadna megnéznem itt egy üzletet, meddig van ma nyitva, mert vásárolni szeretnék – mondja Kertész kedvesen, és elindulunk, amerre a butikok sorakoznak.

Schiffer úr épp az üzlete előtt ácsorog, meglát bennünket és üdvözölve betessékel a helyiségbe. Úgy tűnt, hogy már várta az író. Kertész mondta később, hogy itt szokott vásárolni, öltönyt, cipőt, inget, nyakkendőket.

Az eladóhölgy kedvesen kérdezi a nézelődő Kertésztől:

– Mit tetszik keresni?...

– Hát, amit látok... Ami megtetszene...

Az eladóhölgy közbevág:

– A jövő héten cseréljük az árut, jönnek a friss holmik, tessék akkor jönni...

– Akkor én már nem biztos, hogy itt leszek, most szerettem volna venni valamit magamnak. Délután azért még visszajövök, akkor jobban ráérek – mondja búcsúzóul Kertész.

Ezután végigvonulunk a hallon, amit nagyon élvezek, mert az író felismerik, és ezt ő jó néven veszi. A liftnél összefutunk Tímeával, és máris a kilencedik emeletre liftezünk.

Az elegáns elnöki lakosztály most inkább egy stúdióra hasonlít. Miki bekapcsolja a lámpákat. Márti papírzsebkendőt tesz az író inge nyakába.

– Ez ilyen komoly lesz? – kérdi nevetve Kertész.

– Persze, muszáj vigyázni a szép zakójára, fehér ingére, nyakkendőjére – nyugtatja meg Márti.

A sminkelés végén az utolsó anyajegy is halványabb lett, az élet pírja is az arcára került, meg a szempilla is sötétebb lett.

– Készen vagyunk! – jelenti ki türelmetlenül Kertész, és hozzám fordul: – Merre van a fürdőszoba?

Az egyik fürdőszobába kísérem.

– Most voltam itt a Csabánál, a fodrászomnál, de azért még megigazítom a hajamat.

Belenéz a tükörbe:

– Milyen piros a szemem... Két-három órát aludtam az éjjel, nem tudok mostanában jól aludni – meséli Kertész.

Szintén belenézek a tükörbe, az én szemem is piros, nem csoda, végül is mára gyógyultam meg.

– Biztosan a tükör meg a világítás a hibás – mondja cinkosan Kertész, és összeenevetünk a tükörben.

– Most már fotózni is kellene – szól be a fürdőszobába Miki, aki alig várja, hogy alkothasson. Kertész egy óráig ér rá, sietni kell a fotózással.

Kertész a fotelban nagyon jól tűri a mozdulatlanságot. Néha kicsit remeg a jobb keze.

– Az egyik kezem remegni szokott, kezdődő Parkinson, de engem nem zavar. Akkor vettem észre, amikor másnap nem tudtam elolvasni a kézírásomat – meséli derűsen.

Miki arra kéri, hogy a jobb kezét fektesse az ölébe.

– Ha van egy szeméttödrük, oda tenném... Nekem is csak nyűg, nem kell – mondja viccelődve, nevetve a kezére nézve.

Aztán még mandzsettaigazítás, sminkkorrekció, mindenki Kertész körül nyüzsög, hogy tökéletes legyen a kép. A távolabbi képek elkészültek, Miki közeli fotókat is akar készíteni. Egy kis átállási szünet következik. Odalépek a Kertész melletti asztalkához és gyanús tárgyat látok:

– Itt van az asztalon egy összegyűrt papír zsebkendő, remélem, nem volt benne a képben! – mondom gyanakodva.

– Jaj!... Jaj!... Istenem! Miki, elnézést kérek, ott felejtettem... Mikor is hagytam ott? – aggódik Márti.

Kicsit megijedünk, Kertész is, hogy ismételni kell a fotózást, de Miki megnyugtat mindenkit. Olyan távoli kép volt az asztalról, hogy nem fog feltűnni, mi az a tárgy. Az eddig mosolygó Kertész kicsit aggodalmasabb, de azért a közeli fotón is tud őszintén jókedvű lenni. A humora is kifogyhatatlan:

– Hogyan tudott a törlőkendő a beteg hasában maradni, ez itt a kérdés... – mondja nevetve Kertész.

A fotózás végén órájára néz:

– Sietnem kell, mert a Magvető Kiadóban várnak, az adminisztrációs ügyeimet kell elintézni. Köszönöm a pezsgőt, meg a szép orchideaágot, amit át fogok adni Magdának.

Kertészt lekísérve, a hallban ismerősök köszöntik:

– Was ist mit Magda?

– Zuhause... Einkaufen... – feleli sietve Kertész.

Aztán rövid búcsú tőlem, és elindul a kijárat felé. Utána nézek, amíg el nem tűnik az emberek között.

2003. március 3.

Ahogy elkészültek Kertészről a nézőfotók, Miki azonnal hívja mobilon Magdát, hátha még Budapesten vannak. Magdával sikerül beszélnie, és megállapodnak, hogy ma este fél nyolckor várnak bennünket a városmajori lakásukban.

– De pontosak legyetek – kéri Magda –, mert még dolgunk van ma este.

Pontosan fél nyolckor becsöngettünk a kaputelefonon és felgyalogoltunk a harmadik emeletre. Magda nyitott ajtóval vár.

– Gyertek be... Ide a gardróbba betesszük a kabátokat.

Imre már kedves ismerősként üdvözl, és lesegíti a nercbundámat. Gondoltam, egy Nobel-díjas vendége-

ként ez dukál, bár alatta egy turkából túrt fekete pamuttrikó van.

Betessékelnek bennünket a festmények és kristálycsillárok alatt a kandallós nappaliba. Egy ülőgarnitúrába ülünk le, az asztalon óriás albumok, Bosh, Prado... Magda itallal kínál, de megköszönve visszautasítjuk kedvességét. Nem akarjuk ezzel az időt húzni, még dolguk van...

Miki előveszi a fotókat, amelyek elsőként Magda kezébe kerülnek.

– Jaj, ez jó... ez Imre... ez nem Imre... nem elég fiatal... ez jó, ez legyen... Én azt szeretem, ha fiatalnak látszik, de várjatok... – és elszalad egy fekete-fehér fotóért –, ezt nézzétek, itt olyan fiatalos, meg én is itt vagyok mellette...

Amíg Magda Mikivel társalog, addig Imre mellé ülök, és az összes fotót végignézzük.

– Nekem mindegyik tetszik – mondja mosolyogva Imre, és Magdához fordul –, de hát maga ért a fotókhoz...

– Miklós, nézze csak ott a kandeló tetején azt a fotót, a csókjelenetet. Az esküvőnkön készült, egy magas rangú nemesember készítette, de nem adta persze oda a negatívot – újságolja Magda. Majd egy másik fotóra mutat. – A fiam frakkban a feleségével meg az unokámmal. Tudja, ez Stockholmban készült a Nobel-díj átadásán. Hát nem édesek, gyönyörűek! A fiam Amerikában született, de itt élnek...

Imre tovább nézegeti a fotóinkat, és ő is jónak találja azt a kettőt, amire Miki gondolt. Alá is írja a hátoldalát, hogy egyetért a megjelenésével. A képen látszó, otfelejtett papírzsebkendőre Imre csak annyit mond:

– Ez egy szép kőnek tűnik, nem is rossz ott.

Márk Tivadar jelmeztervező

2003. március eleje

– Nagyon örülök, hogy jöttök Tivadar bácsit fényképezni. Tudod, Miklós, Tivadar bácsi már kilencvenöt éves, nincs egészen jó állapotban, de én megpróbálom neki elmagyarázni, hogy miért is jöttök. Várlak beneteket szeretettel – mondja a telefonba lelkesen Andris, Tivadar bácsi keresztfia.



– Ez a kisasztal ide jön, az a hátsó fotel oda. A Tivadar bácsit fotelestül a szoba közepére kellene vinni, Andriskám. Az asztal átmegy a másik szobába, az ezüsttálas guri-gurit, Már tikám, gurítsd el valahova, ne is lássam. Vegyétek le az asztali lámpáról a nejlon védőhuzatot... – sorolja Miki.

2003. március 4.

Tivadar bácsi az Operaház híres jelmeztervezője, akit Németországtól, Chilén keresztül, Kuvaitig ismertek. A Duna-parton a Parlamenttel szemben lakik. Mártival és Mikivel ide érkezünk. Miki a liftajtót kinyitva, beszáll a cuccaival:

– Gyerekek, megtelt a lift.

– Felmegyünk gyalog, elvégre serpa vagyok, Márti meg még fiatal – mondom.

A második emeletre felérve, Andris nyit ajtót. Egy régi, polgári hangulatot árasztó lakásba érkezünk. Cuccainktól megszabadulva a hallon keresztül a nappaliba jutunk, ahol Tivadar bácsi egy nagy fotelban ülve fogad:

– Hát nem tudok járni... baj?... De mit csináljak... Így üljek, vagy úgy üljek? – kérdezi mosolyogva.

Miki utasítására sűrögni kezdnek segítőink: Andris, a mosolygós keresztfiú, a mindig ott tartózkodó társalkodónő, aki komoly tekintetével, egyenes testtartással figyel Miki.

Természetesen Márti és én is rakodni kezdjük a bútorokat.

A szobában mindennek van huzata, még a huzatnak is huzata. A társalkodónő lehúzza a pamlagról a huzatot és kefével végigsimítja az alatta levő kakaósínű bársonyanyagot. A fotelről is lehúzom a védőhuzatokat, így a faragások jól érvényesülnek.

– A falon lévő óriás festményt, Miklóskám, vedd bele a képbe, mert ez Tivadar bácsi kedvence. Ő nagyon szereti a régiségeket, sok mindent összegyűjtött – mondja kedves, örök mosolyával Andris.

– En hol leszek?... Ez itt rajtam egy portugál kenguruból készült kardigán... Jó lesz ez? – szólal meg Tivadar bácsi, a nagy nyüzi közepében. Mindenki tol, vonszol valamit, alig halljuk meg halk hangját.

– Andriskám! Hol vagy? Gyere ide! Csokornyakkendőt szeretnék felvenni – szól Tivadar bácsi.

Andrissal ketten előássuk a csokornyakkendőt egy régi komód felső fiókjának mélyéből. Ez még eredeti régi darab, amit úgy igazán meg kell kötni.

– Andris! Hol vagy? Add ide a kintüntetésemet, azt a keresztet! Ide tedd

majd fel a zakómra – kéri Tivadar bácsi.

Andris hoz egy osztrákos zakót, így a kenguru-kardigán ugrik.

– Andris! Az ezüstnyelű sétapálcámat kérem, azt akarom fogni a kezemben – sorolja újabb kívánságait Tivadar bácsi.

Meg szeretném igazítani Tivadar bácsin az osztrákos zakót, de ő be akarja kapni a kezemet.

– Ham-ham... – viccelődik velem.

– A fotón jó lenne, ha a két hölgy az ölembe ülne... Gyertek ide – szól Mártinak és nekem. – Üljetek az ölembe – mondja Tivadar bácsi kifogyhatatlan, sajátos humorával.

Márti elkezdi sminkelni a még mindig sima arcú Tivadar bácsit.

– Hú, ez büdös, ne sokat kenjél rám, inkább ülj az ölembe – mondja kacsintva. – Andris! Szólj a testvéremnek... ő is legyen rajta a képen – utasít Tivadar bácsi.

– Majd a fotózás végén készül csoportos emlékkép, azon mindenki rajta lesz – válaszol Andris.

– Tivadar bácsi, most felvételt fogok készíteni... A fényképezőgép alatt tetszik látni ezt a fehér pontot? – kérdezi Miki.

– Á... Semmit sem látok – mondja mosolygva Tivadar bácsi.

Miki a pont helyére a gép alá fehér papírszalvétát ragaszt.

– És ezt most tetszik látni? – kérdezi Miki.

– Ja, ezt igen... Most mi lesz? Hol van a testvérem, ő is legyen rajta... – aggódik Tivadar bácsi.

– Erre a szalvétára tessék nézni... Felvétel! – mondja Miki, és gyorsan egymás után exponál.

A felvétel alatt halkan bejön a kilencvenhárom éves Edit néni, Tivadar bácsi testvére. Csinosan felöltözve, nyakában ezüstlánc, az arca szinte ránctalan, a hajában itt-ott csillan meg egy-egy ősz hajsza. A hallban leül és figyeli a felvételt. A fotózás után minden visszakerül a helyére. A lámpára a nejlon védőhuzat, a pamlagra a huzat, a bútorokra a huzat és a huzatra a huzat. A faragott aranycsillár fénye kialszik... Mindenki elcsöndesedik, búcsúznánk Tivadar bácsitól, de ő a szoba közepén álló karosszékben elszunyókált.

2003. október

Kinyitom a postaládánkat, amelyben a tömérdek reklámpapiros között egy gyászjelzéses borítékot találok. Rögtön feltépem és fájó szívvel értesülök arról, hogy Tivadar bácsi örök álomba merült.

Cseh Károly
Visszatér a fiú

K. K.-nak

alkonyattájban
lesarlózva úgy hozza
faháncs kosárban
akárha lopna
hűvös harmatos sarjút
hoz kertaljunkból
udvart ragyogtat
faháncskosara hozza
kézben a holdat

Tavaszáldozat

Bor(ozó)vers D. K.-nak

Kezedben tartva egy pohár rizlinget,
nézd, hogy ölt a Bükk megint friss, kék inget,
míg havas utak, ösvények férceit
selymesült szelek söprik már félre itt,
árnyékos völgybe, Hór menti horhosba;
fürkészgess – borodat lassan kortyolva –,
s hagyd, hogy kiloccsanjon első pár csöppje:
áldozat gyanánt földed hadd köszöntse.

Emléknap

Rohamsisak helyett
nyítt parasztkucsmában
csivorász a veréb.

Teremtő, temető
arcán fürttel s méhvel,
májusi fénybe kilép

a zöld istennője,
régi békességgel.

Tiszai pályaudvar, augusztusi éjjel

Pontos
pályaudvari
óra

foszforeszkál
fölöttünk
a hold

Letaposott
ezüstszerű
kápolnavirágok

szálaiként
ragyognak
a sínek

Kivilágított
szerelvények
csorognak rajtuk

végig
mint arcon
a könnyek

Lászlóffy Csaba
Ember

Kegyetlen földi térbe,
úrszondát szívó fénybe
zuhanva-szállva mind
azt lesi, hol a ring!

Isten-fattyá kevélyen
köti ebét a délben
vert karóhoz s bután
vélt igaza után

lohol morogva, fegyvert
ragadva! Győz, de megvert
úgyis, mindenkoron;
remeklés! – csupa rom,

tudván: sohasem ér be
hamis szobroknak érve.
Sűrű erdő-redők
(gondolattetetők).

Látnoki szó: Velence;
de lelke bűz-szelence –
s tengerár bár elül:
csak szörny kívül-belül.

Kegyetlen öl vakondja,
haláltól iszonyodva,
zuhanva-szállva... Mind
üvölt, vagy csak legyint.

Két vallomás

„Akarsz-e olyan lenni, mint?”
(Bertók László)

Oda az oda-nem-való,
az összidő s a pillanat,
mely akarva sem hívható
elő: a bősztító, a csak
kívánság, vagy unalmadat
kijátszó-töltő valami
(a megsüketítő, a vak
világot látni, hallani) –
esély, ha nem is drámai,
de, mondjuk, az örök falat
nézve, szárny nélkül szállani
s bár képzeletben magadat
különbnek tudni, mint ami
voltál. Ennyi. Bevallani.



A támadás, a túl direkt
szavak és gesztusok, legyen
a bűn, a butaság, a leg-
olcsóbb valami: szerelem
a tét – az, ami állati
bennünk –, és a mindenkori
legdrágább lényt, vagy azt, aki
ellenfeled, múltó sztori
erejéig (ha szétveti
a düh, mégsem adja alább)
gyűlölködővé teheti
a haragvás, lehet barát.
A támadás: mint villa, kés
evéskor – ennyi az egész.

Szauer Ágoston

Vízszintes

Templom kilincse.
Eszme, ha alszik –
vonalnyi szinte.

Fénylés, csak résnyi,
ismeretlenben –
földön is égi.

Képzelet széle.
Emitt és túlnan –
kétféle béke.

Négyszög

Kinézve egy vers ablakán,
a száradó ruhák mögött,
hol áttűnik fakó, tömött
lombjával egy öreg platán,

belibben annyi új dolog!
Sokfélék kint a távolok,
rögzíthetnénk is tán hamar:

szélének ott a négy perem –
de bent e kép, sok szín, elem
mélységében korlátatlan.

Kemenczky Judit
 Crucifixion
 (Történelmi igazságtétel)

*Marto Ferenc és Marto Jácinta
 korai halálának emlékére*

A lélek mely Isten irgalmas szándékában
 a fájdalomtól az örök szeretetre ébred.
 Egy potenciális éj örvénylő keresztthuzatában
 a torkolattüzekből kiömlő lángnyelvek fölött
 a jézusi zászló – a lángoló el nem égő áldozat
 az egymásnak feszülő kaotikus események a
 kirobbanó háborúk viharzónájában – a béke jelképe.
 A szolgálatot teljesítő tisztak némán tisztelegnek
 amikor a magasba emelkedő fehér vitorlák a szél ízét
 megkóstolják és mint a szerelmi mámor aranya tűz át
 a vásznakon a kelő nap átható bíbor sugara.
 Az örömrre gondol és halni készül az életet ünnepli
 és a halálba indul nincs más választása közte és
 társai között már nincs különbség
 mindegy hogy szép volt-e
 vagy csúnya gyönyörű vagy torz ami most kék vörös
 sárga barna fekete arany ezüst tetoválással
 ropogó hasábként zuhan egymásra és a tűz nagy
 olvasztókemencéjében eggyéolvad a hazaárulás
 bűnével vádolt és a hűséges igaz szív visszavonhatatlan
 sorsa egymásra utalva örökké egymásba forrva
 – az emberiség történetének fogalmával jelölve ezt az
 eseményt – miközben érzés akarat szándék
 vágytalanul ég tovább a teljes elmúlásig a szénné
 zsugorodó tárgyak és végtagok kálváriájában.
 Itt senki sem ismer önmagára és nem nevezi néven társait
 s ha kérne nem kérne többet mint az édes Üdvözítő
 a keresztre feszítve:
 egy korty italt forrásvizet
 a hús tenyérből mely abban a pillanatban
 a szerelem és megváltás kelyhe – hogy mégse kelljen
 meghalnia?
 Hogy megsemmisüljön az Utolsó – a végétélet – Látomása?
 Hogy elfeledje a kízóeszközöket a hamis tanúságtételeket
 a koholt vádiratokat hogy az összeroppanó mellkas bordái
 ne váljanak mind szöges ellentéteivé a teremtő akaratnak?

Hogy a boldogság és béke évei visszatérjenek a megkínzottak halálsikolya helyett felcsendüljenek a szeretet himnikus dalai a jól ismert szelíd ünnepi a vasárnapi templomi ének hogy ilyen egyszerű volna a természetes a mindennapi élet? Vagy mégse hogy az elmúlt az egy más világ szétfosló látomása? Hogy onnan ide és innen oda nincs mód visszalépni és a lerombolt templomfalak széthordott kövei helyén kalászbba szökken a kemény szárú fű és a vadvirágok kék szirmain azontúl sárga és fehér szárnyú lepkék hintáznak?

Egy vadmadár felröppen
s szárnyra kel vele minden reménye annak
akit egy tárgyhoz szögeztek és semmi és senki nem tudja
a halálból visszahívni!
Vagy mégse hogy az nem halál lesz
hanem egy másik föld egy másik ég szerelme
és csak arra vár hogy a pokolból kiszabadítva
magához ölelje?
Növényi zöld parázslík a tölgyfa-pajzs faragott képe a
liliomos címer ég aranylándzsák hegye érinti a mennyei
kéket tövisből font királyi korona alatt az elizzó
kihunyó tekintet megnevezhetetlen fájdalma
vagy hófehér lélek volna az mely lassan
egészen áttetsző egészen ártatlan
fénylő szellemmé változik?

Jézus a neve

Fúj a meleg szél és én kimerülten pihenni szeretnék
az égbolt magasába nyúló virágmezők sátrai között ahol
a pillangók édességet és könnyűséget árasztó lebegő
tánca jelzi hogy meghívást kaptak ünnepelni.
Az égbolt kékjének változatosan fodrozódó hullámterében
madarak vonulnak könnyű szárnyalásuk ellentmond
a közelgő vihar mennydörgő villámharagjának
és tollaikon felszikkáznak a teremtés műhelyéből
frissen kikerült drágakövek amelyeket egyenként
húznak fel ujjakra a fénysugarak hogy a teremtés
mindennapi ünnepén ékszerek tükrözzék vissza
a gazdagság ártatlan gyermeki báját ami nem tud
előregedni és szépségéből kiüresedni hisz lényege szerint
örökfiatal a teremtés szívéből állandóan sarjádó
smaragd zöld hajtás kiirthatatlan szűzies erő
ami a boldogság titkában fogant élet jele életjel a
haldoklónak hogy nincs halál és a csendes elmúlás
tükrösima tükröződései alatt fénykapuk nyílnak és

csukódnak jelezve hogy megállíthatatlan az élet a megszületett valóság állandó folyamata és mint az ábrázoló geometria síkba vetített rombuszfalait mozdítja el a rávetülő elemző és elvont valóságot alkotó gondolat úgy forgatja el a teremtésben működő örök akarat a különböző irányban terekben és dimenziókban forgó létsíkokat amelyek bár a határtalan és végtelen örökkévalóság ragyogásában izzanak mégis megfelelnek egy tisztán világosan pontosan körülírható egyszeri állapotnak és amelyek a rendezettség a béke elvei szerint épülnek teljesen egészségesek és épek és a káoszban kaotikus viharban tomboló őserő is ennek a teremtés rendjét sugárzó és hirdető elvnek engedelmessé válik és mindaz amit széthasítani látszik az a robbanás terében felfokozott sebességgel száguld egy más őt pontosan körülíró és körülrajzoló térbe ahol a szilánkokat egyetlen pillantás alatt rendezzi egy szép mozaikképbe a világteremtő akarat aminek nem más a neve mint béke és amelynek szent őrangyala az egyetemes örök szeretet.

Nem kétséges hogy igen fájdalmas az a gondolat ami gyakran a szenvedés lakmuszpapírján a legszebb költeményeket előhívja az a látszólagos mégis reális ellentmondás miszerint a születő életet megelőzi a haldoklás és halál a távozás terében felsorakozó megfoghatatlan szellemalakok akiknek kísértő hangjaiban a legyőzhetetlennek tűnő örök szomorúság az életet leigázó gúzsba kötő vak könyörtelen akarat látszik és tűnik győzedelmessé válni a halál urának mezítelen koponyafejű csontjogara amellyel az uralom terét megszabja és magának kiharítja és valóban a haldoklás kapujában őrt áll a halál ura de ő mégsem úr hanem csak szolga mert a forgóajtón át új tér nyílik egy új dimenzióban és ahol a Teremtő a teremtés ura határozza meg azt amit az örökkévalóságban már réges-rég fellebbezhetetlen egyértelműséggel kimondott:

Minden teremtett lélek az övé és a kísértő bukott szellemnek csak annyi a dolga hogy a távozó lelkek előtt portásként a forgóajtókat nyitó és záró billentyűszerkezet gombját megnyomja és ezzel véget is ér a feladata mert a következő terem és tér is Istené akkor is ha a bűnhődő bűnös lélek a „szenvedés terének” éli meg. Én egészen és teljesen Istené vagyok aki oly könnyedén röppen a forgórendszerek egymásba nyíló szobáin át mint Isten vadászsólyma akinek szárnyain a teremtés arany betűi ragyognak és leszállva az őt körülíró térben átadja az égi üzenetet mint aki játszik a széllal

pezsgő fényszilánkok közt az életet ünnepelve és várja hogy a sólymok ura visszahívja és nem tud sem gondolni sem érezni mást hogy az az égi szempár örökké szemmel tartja mert ő kezdettől fogva egyedül és kizárólag az övé és a szárnyalás szabad tereiben a repülés örömeinek himnuszait ragyogó tollakkal mind neki írja aki minden pillanatát bárhol is tartózkodik saját akaratával egybefonta a mennyei vágy zúgó szél égi palást de ő nincs gyűrűvel eljegyezve és nem terheli meg a bokára a lábra fonódó az aranylánc grammokban mérhető súlya mert aki őt vadászsólyomként a földi világba küldte az aki szívébe a harci láz bíborarany jeleit véste ami egyben a lélek erejének tüzes zománcképe az őt magának mégis eljegyezte és egy boldog órán a fénybe visszahívja mert az az ő örök felfoghatatlan égi titokban kiválasztott mennyei szerelme habár vadászsólyom volt ki tudta mondani:
Jézus a neve!



Utószó, ami egyben a mottó – és kissé hosszúra sikerült. A versek nem arra valók, hogy következtetéseket vonjunk le belőlük, hanem hogy gyönyörködjünk bennük. Ha a szerelem nem kölcsönös egyértelmű boldogság, akkor ott a szeretet őrzőangyala nincs jelen, és nem pecsételi meg csókjával a szerelmeseket. Az élő szerelem ismérve az átható, tiszta öröm; a kint a birtoklásvágy, gőg és arrogancia jelenlétének kétértelmű akarnoksága okozza, és az őrangyal helyét a börtönőr foglalja el. A gyötrelmes fájdalom a láncok és bilincsek sebző, durva, anyagias jelenlétének következményei. A szerető szív nem kínozza, hanem védi és oltalmazza azt, akit szeret. Nem kísérti meg és nem rombolja szét gyermeki képzeletét, ideáit, és vágyakozó tisztaságát nem megtörni, hanem éppen ellenkezőleg, érvényre juttatni akarja. A szeretet jelenléte mintegy tükörképben a hasonlóság és azonosság egyensúlyát, szimmetriáját és kiegyenlítetttségét mutatja meg egy megkettőződött térben, ahol nem összeszűkül és elsorvad, hanem kitágul és szabaddá válik a szeretet sokféle, gazdagon adakozó képessége. Ahol a szeretet nyugalmát és békéjét a nyugtalanság, zaklatottság szellemei háborgatják, ott nem kell komolyan vennünk a kihívást, mert a csábítás „édes ígét” már korábban keserűvé tette a viperaméreg, és ha ezekbe az édes ígéknek tűnő gyümölcsökbe belekóstolunk, rövidesen a keserű mérgezettség tünetei jelentkeznek rajtunk. Egyáltalán nem kell ennünk a kígyó ajánlataiból. Kidobnunk sem kell. Hagyjuk ott úgy, ahogy van, érett, vonzó külsejével az egész fát, minden termésével együtt. Isten kertje telis-teli van egészséges, jó gyümölcsökkel, miért kívánnánk a csábítás ajánlatára a mérgezett, élvezhetetlen gyümölcsöt, amiről ráadásul Isten világosan és érthetően megmondta és elmagyarázta, hogy az mérgezett, ehetetlen és a szenvedés ősoka. Tehát, fel a fejjel, mert nem vagyunk kiűzve a paradicsomból, csak az értelmes, tiszta szív gondolatait nem szabad zavaros, hamis elmélkedésekre cserélni, aminek az a vége, hogy az ehetetlen is ehető, harapjunk bele. Nem érdemes, mert a harapás nyomán kicsordul szemünkből a mélységes szomorúság és bánat könnycseppje, és ha nem tudjuk abbahagyni a gyümölcssevést – a tiltott gyümölcsből –, a könnycseppek könnytengerré változnak. Sajnos. Annak a számára, aki semmiből nem akar tanulni semmit, csak szórakozni akar.

Amen.